

EMMAÜS

De weg van het geloof

Emmaüs Handouts

Onderweg 4 Uw Koninkrijk kome

EMMAÜS

HANDOUTS

De weg van het geloof

Onderweg 4 Uw Koninkrijk kome

Stephen Cottrell, Steve Croft,
John Finney, Felicity Lawson en Robert Warren

Inleiding op de zaligsprekingen

Het doel van dit deel van de cursus is ons te helpen een christelijke levenshouding te ontwikkelen. We gaan nadenken over eigenschappen waar Jezus het over heeft in de zogenaamde zaligsprekingen. Vanuit ons nadenken willen we komen tot een persoonlijke reactie op wat Jezus zegt.

EEN EERSTE LEZING

Zalig de armen van geest, want voor hen is het Koninkrijk der hemelen.
Zalig die treuren, want zij zullen vertroost worden.
Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.
Zalig die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.
Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden.
Zalig de reinen van hart, want zij zullen God zien.
Zalig de vredestichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.
Zalig de vervolgd en verdrukt vanwege de gerechtigheid, want voor hen is het Koninkrijk der hemelen.
(Matteüs 5:3-10)

Bij de tekst

Het woord 'zalig' betekent zoiets als 'gelukkig': je bent te feliciteren!
De uitdrukking het 'Koninkrijk der hemelen' is een joodse aanduiding voor het 'Koninkrijk van God'

EERSTE INDRUKKEN

- Wat raakt je het meest?
- Wat wekt je verbazing?
- Wat geeft je hoop?
- Waarover zou je meer willen weten?
- Wat zou je in praktijk willen brengen?

LEVEN VOLGENS DE ZALIGSPREKINGEN

Er zijn opvallende overeenkomsten tussen de wetgeving op de berg Sinaï door God via Mozes én het onderwijs van Jezus, dat wij kennen als 'de Bergrede'. Matteüs, die zijn boodschap richtte op zijn volksgenoten, de Joden, tekent Jezus bewust als 'meer dan

Mozes'. Zijn evangeliebeschrijving is verdeeld in vijf delen, net als de vijf boeken van Mozes. Binnen de Bergrede vormen de zaligsprekingen het centrum, net als de tien geboden in Gods onderwijs op de Sinaï.

De zaligsprekingen moeten niet gelezen worden als 'wetten'. Het is verkondiging van goed nieuws. Het gaat om het Koningschap van God dat zichtbaar wordt in mensen die Hem gehoorzamen. Daarbij ligt de nadruk niet op 'dit is wat je moet zijn', maar op 'dit is wat je mag zijn in Christus – leef daarnaar'. Het gaat om de relatie met God, die gebaseerd is op wat God in Zijn goedheid wil geven. We mogen van Hem ontvangen wat nodig is om bij Hem te horen en voor Hem te leven. Het sleutelwoord is: genade!

We kunnen leven in overeenstemming met de zaligsprekingen door:

- ze te ontvangen als geschenk;
- ze aan te nemen in vertrouwen;
- te vertrouwen op God, dat Hij ze verder tot ontplooiing zal brengen in ons leven.

Achtergrond van de zaligsprekingen

CONTEXT

De Bergrede in het Matteüs-evangelie bevat het uitgebreide onderwijs van Jezus met betrekking tot normen en waarden. Aan het begin hiervan staan de zaligsprekingen. Daarin worden eigenschappen beschreven van 'burgers van Gods Koninkrijk' of in een ander beeld 'kinderen van Vader in de hemel'. De rest van de Bergrede is te lezen als de uitwerking van het basisprincipe in allerlei praktijksituaties.

VORM

Niet alleen wat betreft de inhoud, maar ook wat betreft de vorm zijn de zaligsprekingen indrukwekkend. Het is een literair juweel met een prachtige cadans en ordening.

- Het begint telkens met goed nieuws over Gods genade: 'zalig...'
- Het bevat telkens een verrassende karaktertrek, die over het algemeen niet zo in tel is én toch van grote waarde: bijvoorbeeld zachtmoedig, barmhartig.
- Het eindigt telkens met een speciaal geschenk van God.

EVENWICHT

De gelijkkluidende zegen bij de eerste en laatste zaligspreking bevat de zegen van het *totale Koninkrijk* en betreft het *hier en nu*.

De zegen bij de andere zaligsprekingen betreft een *deel van het Koninkrijk* en geldt voor de *toekomst*.

Het Koninkrijk heeft dus een tweeledig karakter: 'nu al' én 'nog niet'. De volle werkelijkheid van Gods Koninkrijk wordt pas duidelijk wanneer Jezus Christus terugkomt.

De vierde en de achtste zaligspreking gaan beide over gerechtigheid, dat is de voorname vrucht van het Koninkrijk.

BETEKENIS

Waarom begint Matteüs zijn beschrijving van het onderwijs van Jezus inzake normen en waarden met een beschrijving van degenen die bij Gods Koninkrijk behoren? Het gaat om een tekening van Gods bedoeling, zoals die ten volle zichtbaar is geworden in Christus. Mensen die in Christus geloven, worden door de Heilige Geest

gevormd naar Zijn beeld. De leerling wil zijn als de Meester!
Het gaat om eigenschappen die God uitwerkt in het leven van gelovigen, dikwijls onder moeilijke omstandigheden. Het gaat er niet allereerst om dat we allerlei goede dingen moeten doen, maar dat we burgers van het Koninkrijk mogen zijn en kunnen leven uit de kracht van God!

VERRASSENDE KENMERKEN

- De basis van de zaligsprekingen is genade / zegen in plaats van wet / eis.
- Onze waardering wordt op z'n kop gezet: gelukkig te prijzen is deze christen, al is hij arm, bedroefd, hongerig of vervolgd.
- Het gaat over keuzes / gehoorzaamheid, waardoor we gevormd worden.
- Alle zaligsprekingen gelden voor ons allemaal; we kunnen er niet uit weglaten wat ons niet aanstaat.

STRUCTUUR

Deze studie gaat er van uit, dat er in de zaligsprekingen een ontwikkeling en toespitsing zit.

- De eerste twee (armen / treurenden) gaan over onze houding ten opzichte van onszelf, het leven en God.
- Het tweede paar (zachtmoedigen / hongerend naar gerechtigheid) richt zich op onze ontdekking van Gods wil.
- Het derde paar (barmhartigheid / rein van hart) drukt Gods zorg voor de wereld om ons heen uit.
- De laatste twee (vredestichters / vervolgd) gaan over het deelnemen aan deze opdracht vandaag.

Er is een overeenkomst met de vorm van het Onze Vader (gebruikt in de meditatie).

UITLEG – MISVERSTANDEN

De kerk, én de samenleving, hebben dikwijls de betekenis van de zaligsprekingen verdraaid, aangepast en vervormd. Daarom is er in elke les een gedeelte opgenomen onder het kopje 'Dit betekent niet...'. We willen proberen de gebruikelijke misverstanden over de zaligsprekingen te voorkomen. Het gaat erom dat we de zaligsprekingen beluisteren in hun leven-gevende, bevrijdende en veranderende kracht. We moeten bereid zijn onze manier van leven erdoor te laten vormen.

REIKWIJDTE

Een voorbeeld van een misverstand is het beperken van de zaligsprekingen tot de sfeer van het persoonlijk geloof. Natuurlijk betekenen ze veel voor het innerlijk en de instelling van de gelovige. Maar ze hebben ook betekenis voor de kerk, zoals die zou moeten functioneren als gemeenschap. Het ontmaskert structuren van onrechtvaardigheid, in de kerk én daarbuiten. Het gaat eigenlijk om het hele menselijke (samen)leven. De zaligsprekingen omvatten dus persoonlijke, gemeentelijke en maatschappelijke agenda's!

SLEUTELS VOOR DE INTERPRETATIE

Als we het dikwijls 'verkeerd' gehad hebben, hoe kunnen we de zaligsprekingen dan 'goed' opvatten? Daarvoor hanteren we drie sleutels:

- *Jezus* is de eerste sleutel. Zijn manier van leven definieert de zaligsprekingen. Zo bedoelt God het!
- De *Bergrede* laat de waarden van het Koninkrijk zien. In de Bergrede werkt Jezus de zaligsprekingen uit; ze worden in omgekeerde volgorde behandeld, een patroon dat veel joodse leermeesters in die tijd hanteerden.
- *Het leven van 'voorbeeldige gelovigen'*, vormt vaak een illustratie van de betekenis en de praktijk van de zaligsprekingen. We kunnen hierbij denken aan de geschiedenissen van bijvoorbeeld aartsvaders en apostelen in de Bijbel, maar ook uit later tijd: bijvoorbeeld martelaren en kerkvaders, en leidinggevende gelovigen uit onze eigen tijd.

Als onze interpretatie niet in strijd komt met deze sleutels, blijven we waarschijnlijk dicht bij de bedoeling van de zaligsprekingen.

DE ZALIGSPREKINGEN BIDDEN

We kunnen het beste beginnen door de zaligsprekingen onderwerp van ons gebed te maken. Nu zou je kunnen bidden: 'Help me zachtmoediger/ barmhartiger/ reiner etc. te zijn'. Toch is dat niet de meest gelukkige manier. Het is nuttiger als we

- bidden op de manier van de zaligsprekingen doordat we
 - bedroefd zijn, omdat de afstand tussen ons en één van de zaligsprekingen zo groot is
 - 'honger en dorst' naar God om deze eigenschappen meer zichtbaar in ons te maken;

- de zaligsprekingen in geloof ontvangen. Als we horen bij Christus, hebben we deze eigenschappen *in Hem* ontvangen. Voor dit geschenk mogen we Hem verwonderd danken.
- danken dat God deze eigenschappen in ons leven wil uitwerken; wij mogen als kinderen van God de hemelse Vader houden aan Zijn beloften en Hem eren om Wie Hij is!
- in geloof kijken naar de omstandigheden van ons leven, om te zien hoe God ons roept om met Hem samen te werken in het uitwerken van deze eigenschappen in ons leven. God reikt ons dingen aan en vraagt van ons een antwoord. Zo mogen we met Hem aan het werk, ook door middel van het bestuderen van deze lessen.

De zaligsprekingen

Armen van geest

'Zalig de armen van geest, want voor hen is het Koninkrijk van God'
Matteüs 5:3

DIT BETEKENT NIET:

- ... dat het goed is om arm te zijn - de Bijbel ziet echte armoede als een kwelling en als onrechtvaardig. Er wordt nooit romantisch over gedaan. Het is iets anders als iemand vrijwillig kiest voor armoede of een sobere levensstijl.
- ... dat het goed is om jezelf naar beneden te halen - 'Ik deug nergens voor...', 'Ik ben een mislukkeling...'. We zeggen zulke dingen onbewust om anderen uit te dagen het tegendeel te vertellen. Valse nederigheid is een vorm van hoogmoed. Wie niet in staat is van zichzelf te houden, blijft te veel bezig met denken over zichzelf.
- ... dat het goed is om jezelf te vernederen - Jezus was echt nederig, maar liet Zich niet als voetveeg gebruiken. God is boos als we Zijn schepselen misbruiken, vernederen of bekritisieren.

MAAR HET BETEKENT:

- Open staan voor God - in plaats van voor God te spelen. Jezus bad!
- Onze behoeften erkennen - Jezus vroeg om water, gezelschap, enzovoort.
- Afhankelijk willen zijn in plaats van onafhankelijk - onafhankelijkheid is een noodzakelijke (tiener)fase in ons leven, maar volledige menselijkheid wordt gevonden in het openstaan voor anderen, voor God en voor de hele schepping.

WE ZIEN HET IN:

Jezus - denk aan Zijn doop en de verzoeken, Lucas 3:21-22; 4:1-13

- Jezus leeft niet uit Zijn eigen kracht of wijsheid.
- Hij staat open voor God in vreugde en beproeving.
- Let op de verschillende manieren waarop God Hem te hulp komt.

Hoe helpt Jezus ons te definiëren (of herdefiniëren) wat het betekent arm van geest te zijn?

WE ZIEN HET OOK IN:

- De Bergrede: een realistische kijk op anderen en onszelf, Matteüs 7:7-11.
- Het Oude Testament: David heeft een openheid naar God in vertrouwen, onder heel verschillende omstandigheden, zoals te zien is in Psalm 23.

HET RESULTEERT IN – HET ERVAREN VAN GODS KONINKRIJK, NU

Het erkennen van onze armoede opent de deur naar Gods aanwezigheid in ons leven – liever gezegd naar ons bewustzijn van, en ons in staat zijn te antwoorden op, en te werken mét die aanwezigheid van God.

HET STAAT TEGENOVER:

- De behoefte in onze samenleving om onafhankelijk te zijn – liever dan te genieten van onze afhankelijkheid van God, andere mensen en de hele schepping en te waarderen wat we mogen ontvangen.
- De behoefte te bezitten – liever dan te genieten van het leven en de schepping zonder alles per se zelf te moeten hebben.

ERNAAR LEVEN

Kies een situatie uit je leven, bijvoorbeeld in je gezin, werk, de kerk of woonomgeving. Ga dan na:

- Wat zou het betekenen om in deze situatie arm van geest te zijn?
- Waar hebben we arm van geest gezien in het leven van andere mensen?
- Wat kunnen we doen om naar deze zaligspreking te leven?

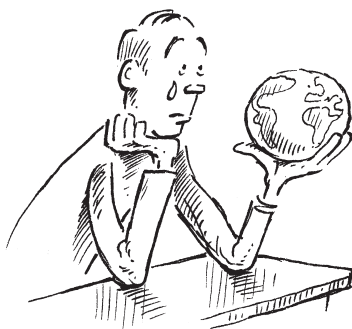
Een andere mogelijkheid is om een aansprekend levensverhaal of een maatschappelijke kwestie die vandaag in het nieuws is als uitgangspunt te nemen. Probeer je in te leven in de situatie en bedenk dan hoe deze zaligspreekingsrichting ons richting zou kunnen geven als wij in deze situatie betrokken zouden zijn.

De zaligsprekingen

Zij die treuren

'Zalig die treuren, want zij zullen vertroost worden.'
Matteüs 5:4

DIT BETEKENT NIET:

- Het verdriet dat we voelen als een geliefde sterft.
- Een spelbreker zijn – altijd een lang gezicht hebben en een veroordelende houding.
- Een pessimist zijn – Jezus was altijd vol hoop en oprecht vertrouwen in God.

MAAR HET BETEKENT:

- Verdriet hebben over de pijn en de onrechtvaardigheid in de wereld – iets voelen van Gods pijn over hoe ver alles afstaat van Zijn bedoeling.
- Erkennen dat wij een deel zijn van het probleem.
- Weigeren weg te lopen voor de pijn – die van onszelf of die van anderen.

WE ZIEN HET IN:

De drie beschreven situaties waarin Jezus hilde:

- Persoonlijk verdriet – 'Jezus weende' (Johannes 11:35) is het kortste vers van het Nieuwe Testament.
- Verdriet over maatschappelijke en geestelijke blindheid – huilen over Jeruzalem, Matteüs 23:37-39.
- De strijd om Gods weg te kiezen: de ervaring van Getsemané, Marcus 14:32-42.

Welke dingen deden Jezus in deze situaties pijn en wat zegt dat ons over 'zalig die treuren'?

Opmerking: Het helpt om treuren te zien als het je bewust zijn van een gat tussen de actuele situatie en wat Gods uiteindelijke bedoeling is. Kun je het 'gat' vinden in bovengenoemde situaties?

WE ZIEN HET OOK IN:

- Het Oude Testament: Gods eigen ervaring van verdriet om Zijn volk, Exodus 3:7-10.
- De brieven in het Nieuwe Testament: het zuchten van de schepping, de gelovige en de Heilige Geest, Romeinen 8:17-27.

HET RESULTEERT IN – VINDEN VAN TROOST EN KRACHT

- Het betekent sterker worden – het werk van de Heilige Geest, de Trooster
- Het betekent energie vinden om dingen te veranderen – zoals de oprichters van de Anonieme Alcoholisten die, nadat ze hersteld waren van deze verslaving, een organisatie oprichtten om anderen te helpen.

HET STAAT TEGENOVER:

- Geblokkeerd worden – bij het geconfronteerd worden met overweldigende menselijke nood.
- Mensen in ellende de schuld geven dat ze altijd zelf de oorzaak zijn van hun problemen.
- Vals optimisme en weigeren de realiteit en de harde feiten onder ogen te zien.

ERNAAR LEVEN

Kies een situatie uit je leven, bijvoorbeeld in je gezin, werk, de kerk of woonomgeving. Bedenk dan:

- Wat zou 'treuren' betekenen in deze situatie?
- Waar hebben we dit gezien in het leven van andere mensen?
- Wat kunnen we doen om te leven naar deze zaligspreking?

Een andere mogelijkheid is om uit te gaan van een aansprekend levensverhaal of een

maatschappelijke kwestie die vandaag in het nieuws is. Probeer je in te leven in die situatie en bedenk dan hoe de zaligspreking 'Zalig die treuren' ons zou kunnen leiden als wij erbij betrokken zouden zijn.

De zaligsprekingen

De zachtmoedigen

'Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.'
Matteüs 5:5

DIT BETEKENT NIET:

- Een 'doetje' zijn: mensen over je heen laten lopen, altijd anderen hun zin geven.
- Het nooit met iemand oneens zijn.

MAAR HET BETEKENT:

- Vertrouwen op Gods hulp: zij erven (niet: bezitten!) de aarde en ontvangen het leven als een geschenk van God. Het is niet een bezit dat je moet veroveren en verdedigen. Zachtmoedigen hebben de ruimte om van het leven te genieten.
- Niet grijpen, maar vertrouwen: wachtend op Gods tijd en Gods plannen.
- Het uitoefenen van bevrijdend gezag: niet overheersend (zoals bijv. Mozes en Jezus), maar onszelf overgevend aan Gods leiding en prioriteiten, in vertrouwen dat Hij weet wat wij nodig hebben.

WE ZIEN HET IN:

De Bergrede: vol vertrouwen in Gods goedheid, Matteüs 6:19-26.

OPMERKING: Er zit iets vredigs in zo'n lelie. Het plantje schijnt niet erg zijn best te doen om een lelie te zijn. Wij mensen kunnen de neiging hebben ons geweldig in te spannen om maar goed genoeg te zijn - 'heilig' - of om maar 'trouw te blijven aan onszelf'. In de Bijbel zijn heiligheid en vreugde verwant, omdat het gaat om iets dat je mag ontvangen en door genade mag zijn!

Probeer eens situaties uit de Bijbel te noemen, waarin de zachtmoedigheid van Jezus duidelijk uitkomt.

WE ZIEN HET OOK IN:

- Jezus: als Hij de kracht vind om Gods plan uit te voeren, Marcus 1:35-39.
- De psalmen: vertrouwen op Gods goedheid, in plaats van een hebberige levenshouding, Psalm 37:1-9.
- De brieven in het Nieuwe Testament: in die klassieke beschrijving van het zachtmoedig kiezen voor de weg van de Vader door Jezus en Zijn erven van de aarde; een werkelijkheid die ons geschilderd wordt met een oproep tot navolging, Filippenzen 2:5-11.

Het is indrukwekkend te zien hoe mensen als moeder Teresa, Corrie ten Boom en Anne van der Bijl, die Gods wil zochten en Hem consequent gehoorzaam probeerden te zijn, in die zin de aarde beërfdend dat zij toegang konden krijgen tot bijna elke regerende elite.

HET RESULTEERT IN – HET ERVEN VAN DE AARDE:

- Ontvangen van alles wat God voor ons heeft bestemd - nu en later, Johannes 10:10.
- Genieten van het leven als een geschenk dat bedoeld is om er vreugde aan te beleven, niet als een probleem dat opgelost moet worden.

HET STAAT TEGENOVER:

De concurrerende, prestatiegerichte aard van onze maatschappij.

ERNAAR LEVEN

Kies een situatie uit je leven, bijvoorbeeld in je gezin, werk, de kerk of woonomgeving. Ga dan na:

- Wat zou het inhouden om in deze situatie zachtmoedig te zijn?
- Waar hebben we dit gezien in het leven van andere mensen?

- Wat kunnen we doen om naar deze zaligspreking te leven?

Een andere mogelijkheid is om uit te gaan van een aansprekend levensverhaal of een maatschappelijke kwestie die vandaag in het nieuws is. Probeer je in te leven in de situatie en bedenk dan hoe deze zaligspreking ons zou kunnen leiden als wij erbij betrokken zouden zijn.

De zaligsprekingen

Hongeren naar gerechtigheid

'Zalig die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.'
Matteüs 5:6

DIT BETEKENT NIET:

- Preken tegen mensen: moraliserend of veroordelend zijn.
- Een uitsluitend geestelijke gerechtigheid: rechtvaardig voor God, maar niet tegenover mensen.
- Een uitsluitend door maatschappelijke actie gevulde agenda: alleen intermenselijke gerechtigheid, maar niet rechtvaardig voor God.

MAAR HET BETEKENT:

- Verlangen Gods wil te doen: als de stuwende motivatie in ons leven.
- Je leven goed ordenen: lettend op Gods bedoelingen voor ons en voor de wereld.
- Delen in Gods liefde voor een goede gang van zaken in Zijn wereld.

WE ZIEN HET IN:

Jezus: als Hij spreekt over het zoeken van Gods wil, Matteüs 6.26-34.

OPMERKING: Jezus' rechtvaardigheid heeft niet zozeer te maken met het zich houden aan regels, maar veelmeer met het op z'n plaats zetten van dingen die ontwricht en misplaatst zijn.

Noem eens een aantal situaties uit de Bijbel, waarin we Jezus rechtvaardig zien handelen.

WE ZIEN HET OOK IN:

- Het Oude Testament: het wandelen met God waarover de profeten spraken, Micha 6:6-8; Jesaja 58:5-9.
- Het Nieuwe Testament: het beeld dat Jezus schetst met betrekking tot Gods wil voor Zijn leven, Lucas 4:14-19.
- De kerkvader Augustinus, die zei: 'Heb God lief en doe wat je wilt', waarmee hij bedoelde dat als we ons verlangen naar God voorop zetten de andere verlangens hun juiste plaats krijgen.

HET RESULTEERT IN:

- Een leven dat overvloed kent: niet voorzien van het allernodigste, maar dat gekenmerkt wordt door overvloedige genade.
- Een diepe voldoening: we zijn gemaakt voor de gemeenschap met God en niets anders zal ons echt bevredigen.

HET STAAT TEGENOVER:

De exclusieve gerichtheid van onze maatschappij op natuurlijke behoeften (zoals eten, kleren, huizen en seks), waarbij God vergeten wordt, in plaats van het in dankbaarheid aan God gebruiken en genieten van die dingen.

ER NAAR LEVEN

Kies een situatie uit je leven, bijvoorbeeld in je gezin, werk, de kerk of woonomgeving. Bedenk dan:

- Wat zou het 'hongeren naar gerechtigheid' in deze situatie betekenen?
- Waar hebben we dit gezien in het leven van andere mensen?
- Welke stappen zouden we kunnen zetten om te leven naar deze zaligspreking?

Een andere mogelijkheid is om uit te gaan van een aansprekend levensverhaal of een maatschappelijke kwestie die vandaag in het nieuws is. Probeer je in te leven in de situatie en bedenk dan hoe deze zaligspreking ons zou kunnen leiden als wij erbij betrokken zouden zijn.

De zaligsprekingen

De barmhartigen

'Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden.'
Matteüs 5:7

DIT BETEKENT NIET:

- Net doen alsof het verkeerde er niet toe doet: tegen iemand die zijn excuses aanbiedt zeggen 'Het geeft niet' is hem kleineren, zijn moed en deemoed om de dingen weer recht te zetten afwijzen.
- Mensen vrijuit laten gaan: de gemakkelijkste in plaats van de beste manier kiezen om uit een conflict te komen.

MAAR HET BETEKENT:

- Geven aan anderen: evenals wij van God ontvangen – grootmoedigheid.
- Vergeving: anderen hun schuld vergen. Niet vijandig of onverschillig staan tegenover mensen die verkeerd doen, maar zoeken naar wat het beste is voor anderen, zelfs als het ten koste gaat van onszelf.
- Het kwade overwinnen door het goede.

WE ZIEN HET IN:

Jezus: die telkens het beste zoekt voor iedereen, in het bijzonder voor de buitenstaanders, Matteüs 8:1-17.

OPMERKING: Meteen na het uitspreken van de Bergrede gaat Jezus over tot de praktijk ervan door in barmhartigheid drie buitenstaanders - een melaatse, een Romein en een vrouw - aan te raken en dingen recht te zetten (in hun relatie tot God, tot hun lichaam en tot hun geliefden). Let vooral op Zijn omgaan met de hoofdman, Matteüs 8:5-13.

Wat is het effect van Jezus' barmhartigheid?

Wat zijn de risico's die Hij neemt met Zijn barmhartigheid?

Hoe helpt Zijn optreden ons te omschrijven wat barmhartigheid betekent?

WE ZIEN HET OOK IN:

- Het Oude Testament: een open, hartelijke en veelomvattende gemeenschap, Deuteronomium 16:9-17.
- De brieven in het Nieuwe Testament: barmhartigheid is de kern van ware godsdienst, Galaten 6:1-10; Jacobus 1:19- 25.
- Alexander Solzjenitsyn, een dissident uit het voormalige communistisch Rusland, bij het bidden voor zijn beulen.
- Gordon Wilson, in het vergeven van de IRA-strijders die zijn dochter Maria hadden gedood.
- Martin Luther King, in het afwijzen van ongelijkheid en vijandigheid tussen de blank en zwart.

HET RESULTEERT IN – ONTVANGEN VAN BARMHARTIGHEID

Het spreekwoord zegt: 'Wie goed doet goed ontmoet'. Zo werkt het in de praktijk inderdaad vaak. We oogsten wat we zaaien.

HET STAAT TEGENOVER:

Het reageren op het verkeerde in deze wereld met vijandschap of apathie.

ER NAAR LEVEN

Kies een situatie uit je leven, bijvoorbeeld in je gezin, werk, de kerk of woonomgeving. Ga dan na:

- Hoe zou in deze situatie het barmhartig zijn gestalte kunnen krijgen?
- Waar hebben we dit gezien in het leven van andere mensen?
- Welke stappen zouden we kunnen zetten om te leven naar deze zaligspreking.

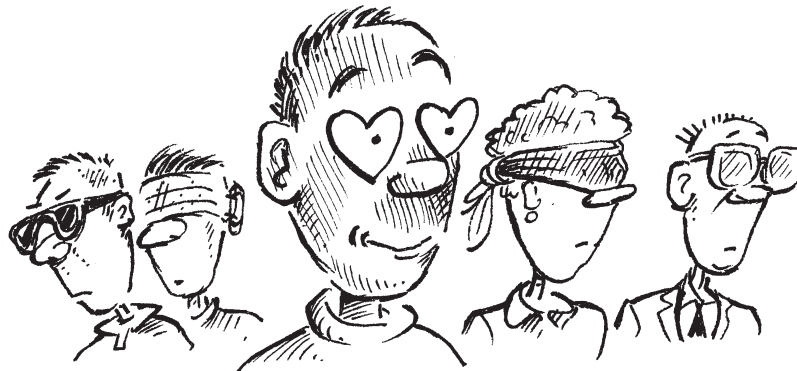
Een andere mogelijkheid is om uit te gaan van een aansprekend levensverhaal of een maatschappelijke kwestie die vandaag in het nieuws is. Probeer je in te leven in de situatie en bedenk dan hoe deze zaligspreking ons zou kunnen leiden als wij erbij betrokken zouden zijn.

De zaligsprekingen

De reinen van hart

'Zalig de reinen van hart, want zij zullen God zien.'
Matteüs 5:8

DIT BETEKENT NIET:

- Zo op de hemel gericht zijn dat we op aarde niets waard zijn.
- Het kwade door de vingers zien.
- Dat je zo goed bent dat je niet waarachtig meer bent en alleen maar aardige dingen zegt over het leven, de wereld en anderen.

MAAR HET BETEKENT:

- Eerlijk zijn over jezelf: dat heeft tot gevolg dat je mild bent tegenover anderen.
- Het wezen van de dingen doorzien: verder kijken dan naar wat voor ogen is; de dingen zien in het licht van Gods bedoelingen. Zoals een kunstenaar iets in een nieuw en creatief licht ziet.
- Vrij zijn van oneerlijkheid: echt zijn in je relaties met anderen.
- Hartelijkheid: die uit zich in oprechtheid in je doen en laten en in je contacten.

WE ZIEN HET IN:

Jezus: die telkens de kern van de dingen doorziet, Matthüs 8:1-17.

OPMERKING: Meteen na het uitspreken van de Bergrede gaat Jezus over tot de praktijk ervan door in barmhartigheid drie buitenstaanders - een melaatse, een Romein en een vrouw - aan te raken en dingen recht te zetten (in hun relatie tot God, tot hun lichaam en tot hun geliefden). Let vooral op Zijn omgaan met de melaatse (een lepropatiënt), Matteüs 8:1-4.

Wat ziet Jezus, dat anderen, inclusief deze mensen zelf, niet zien?

Wat zegt en doet Hij naar aanleiding van dit zien?

Wat vertellen deze geschiedenissen ons over het rein van hart zijn?

WE ZIEN HET OOK IN:

- De psalmen: het is een thema dat steeds terugkomt, bijvoorbeeld Psalm 51:1 en 10.
- Jezus: kijken met een zuiver oog brengt zegen voor anderen, Matteüs 8:1-4.
- De brieven in het Nieuwe Testament: een rein hart behoedt voor veel valstrikken, 2 Timoteüs 2:20-25.

HET RESULTEERT IN – HET ZIEN VAN GOD IN EN DOOR ALLE DINGEN VAN ONS LEVEN HEEN.

Zien zoals God ziet: een verwrongen, manipulerende en angstige houding is net als matglas – we kunnen er niet doorheen kijken. Een open en eerlijke houding vanuit vertrouwen is als helder glas. We kunnen verder kijken dan wat dicht bij ons staat. We krijgen oog voor God en Zijn mogelijkheden. Wanneer we de dingen juist zien, dat is met ogen van liefde, dan ontwaren we er vaak ook een bijzondere schoonheid in.

HET STAAT TEGENOVER:

- Cynisme – en de 'cultuur van verdenking' waarin we leven.
- Het slechte willen zien in goede dingen.

ER NAAR LEVEN

Kies een situatie uit je leven, bijvoorbeeld in je gezin, werk, de kerk of woonomgeving. Ga dan na:

- Wat zou rein van hart in deze situatie betekenen?
- Waar hebben we dit gezien in het leven van andere mensen?

- Welke stappen zouden we kunnen zetten om te leven naar deze zaligspreking?

Een andere mogelijkheid is om uit te gaan van een aansprekend levensverhaal of een maatschappelijke kwestie die vandaag in het nieuws is. Probeer je in te leven in de situatie en bedenk dan hoe deze zaligspreking ons zou kunnen leiden als wij erbij betrokken zouden zijn.

De zaligsprekingen

De vredestiters

'Zalig zijn de vredestiters, want zij zullen kinderen Gods genoemd worden.'
Matteüs 5:9

DIT BETEKENT NIET:

- Zorgen dat iedereen tevreden blijft: het gaat erom iets te doen, verkeerde situaties te veranderen.
- Doen alsof het kwade er niet toe doet: het is niet goed conflicten thuis, in de kerk of in de wereld te negeren. Het is niet Gods bedoeling dat wij 'de andere kant op kijken'.
- Een eind maken aan vijandelijkheden: een bestand sluiten kan een belangrijke eerste stap zijn, maar vrede stichten betekent meer.

MAAR HET BETEKENT:

- Gehoorzamen aan Gods opdracht: om alles in harmonie en balans te brengen, om het heel en gaaf te laten worden. Wat het Oude Testament aanduidt als 'shalom': orde, harmonie, balans en vrijheid.
- In de praktijk respect tonen voor alle mensen en de hele schepping. Daarbij valt te denken aan het vrede stichten in het gezin, in de maatschappij en tussen naties, inspanningen voor het milieu en een eerlijke verdeling van de rijkdommen van de aarde.

WE ZIEN HET IN:

De profetieën over Gods Knecht, de Messias: Hij brengt heelheid op alle terreinen van het leven, Jesaja 42:1-7. De Messiaanse profetieën (Jesaja 41-53) zijn vervuld in de bediening van Jezus en in het leven van de kerk. Ze wijzen naar een opdracht voor de hele schepping, maar daarbij is de manier waarop je iets doet niet minder belangrijk dan wat je doet!

Noem enkele aspecten van vrede stichten in dit bijbelgedeelte.

Wat heeft het ons te zeggen over vrede stichten in ons leven / onze wereld?

WE ZIEN HET OOK IN:

- De Bergrede: hoe we ons moeten gedragen tegenover hen die tegen ons lijken te zijn, Matteüs 5:21-26.
- De brieven in het Nieuwe Testament: het komen tot een goede gezindheid, die dan ook in daden moet worden omgezet, Jacobus 3:13-4:3.
- Martin Luther King, die de Amerikanen verzocht te stoppen met rassendiscriminatie om zo werkelijk een land van vrijheid te zijn.

HET RESULTEERT IN – HET LEVENDE BEELD ZIJN VAN ONZE VADER

Het vrede stichten is een kenmerkende karaktertrek van God” Juist op dit punt mag in ons iets zichtbaar worden van Hem. Dat is dan ook ons verlangen. Daar bidden we om en daar werken we aan.

HET STAAT TEGENOVER:

- Conflicten vermijden – en om de oorzaken van een conflict heen draaien.
- Het verlangen onze vijanden te verslaan – de weg die Jezus wijst is te proberen hen tot vrienden te maken.

ER NAAR LEVEN

Kies een situatie uit je leven, bijvoorbeeld in je gezin, werk, de kerk of woonomgeving. Bedenk dan:

- Hoe zou je in deze situatie een vrede stichter kunnen zijn?
- Waar hebben we dit gezien in het leven van andere mensen?
- Welke stappen zouden we kunnen zetten om te leven naar deze zaligspreking?

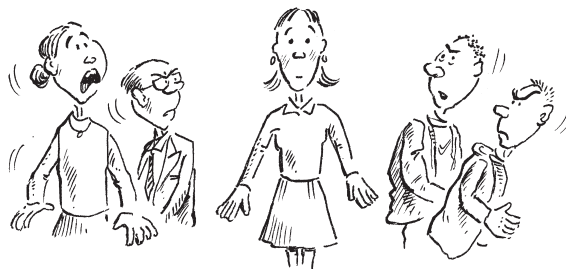
Een andere mogelijkheid is om uit te gaan van een aansprekend levensverhaal of een maatschappelijke kwestie die vandaag in het nieuws is. Probeer je in te leven in de situatie en bedenk dan hoe deze zaligspreking ons zou kunnen leiden als wij erbij betrokken zouden zijn.

De zaligsprekingen

De vervolgd

'Zalig de vervolgd om der gerechtigheid wil, want voor hen is het Koninkrijk van God.'
Matteüs 5:10

DIT BETEKENT NIET:

- Ongevoelig zijn – en je niet druk maken over de gevolgen van wat je zegt of doet.
- Dat christenen de problemen moeten opzoeken: vervolging komt doordat je vreedstichter bent, dus wordt er van beide kanten op je geschoten.
- Dat we een volmacht zouden hebben met ieder te strijden die het niet met ons eens is.

MAAR HET BETEKENT:

- Niet meedoen met de massa. We moeten bereid zijn zo nodig vreemd gevonden te worden of zelfs gevaarlijk, zodat je beleefd of bot aan de kant geschoven wordt of gewoonweg genegeerd.
- Opkomen voor wat waar en goed is – wat de reactie ook mag zijn.
- De consequenties aanvaarden van het leven volgens andere waarden.

WE ZIEN HET IN:

De Bergrede: leven volgens andere waarden, Matteüs 5.13-20.

OPMERKING: Jezus zet in de Bergrede de zaligsprekingen uiteen en begint met de laatste. We kunnen dit gedeelte opvatten als Zijn uitleg over de laatste zaligspreking. Zout is het symbool en middel om zuiverheid te brengen, voedsel te bewaren en smaak te geven. Licht en een stad op een berg zijn zichtbaar en maken dingen duidelijk vanwege hun aard en plaats. We zijn niet geroepen om zo nodig anders of richtinggevend te zijn. Onze opdracht is te luisteren naar de Here. Als we Hem

gehoor geven en in Zijn kracht proberen te leven volgens de zaligsprekingen, dan zijn we zout en licht. Dan gaat er een positieve werking van ons uit.

Op welke manier bracht het leven volgens de waarden van de zaligsprekingen Jezus Zelf in de problemen?

Hoe zou dit leven volgens de zaligsprekingen ons in problemen kunnen brengen?

WIJ ZIEN HET OOK IN:

- De Messiaanse profetieën: doorgaan met het – in liefde – spreken van de waarheid, hoe de reacties ook mogen zijn, Jesaja 50:4-9a.
- De evangeliën: wat in Matteüs 5:11-16 gezegd wordt, wordt duidelijk als we Matteüs 10:1-8; 16:17-19; 28:18-20 er naast leggen.
- De brieven in het Nieuwe Testament: wat is het resultaat van een consequent christelijke levenswandel? 1 Petrus 3:8-17.
- Vervolgde christenen: 'Het bloed van de martelaren is het zaad van de kerk'. Juist tegen de achtergrond van het lijden komen de waarde en de zuiverheid van Jezus' woorden uit.
- Christenen in de derde wereld, die opkomen voor het recht, leven vaak in het spanningsveld van waarheid en liefde.

HET STAAT TEGENOVER:

De druk om je aan te passen – en de behoefte om aardig gevonden te worden en geliefd / populair te zijn.

ER NAAR LEVEN

Kies een situatie uit je leven, bijvoorbeeld in je gezin, je werk, de kerk of woonomgeving. Bedenk dan:

- Wat zou het betekenen vervolgd te worden in deze situatie?
- Waar hebben we dit gezien in het leven van andere mensen?
- Welke stappen zouden we kunnen zetten om te leven naar deze zaligspreking?

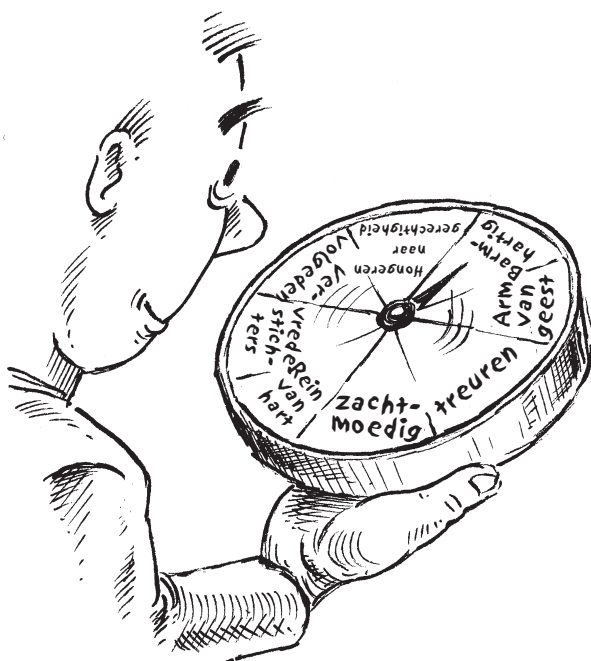
Een andere mogelijkheid is om uit te gaan van een aansprekend levensverhaal of een maatschappelijke kwestie die vandaag in het nieuws is. Probeer je in te leven in de situatie en bedenk dan hoe deze zaligspreking ons zou kunnen leiden als wij erbij betrokken zouden zijn.

De zaligsprekingen

Christus volgen

'Zalig zij die Mijn woorden horen en ze doen.'
ontleend aan Matteüs 7:24

DENK ER NOG EENS OVER NA

Wat heeft je het meest getroffen in de zaligsprekingen? Is er een bepaalde zaligspreking, die je vooral heeft aangesproken – zo ja, welke en op wat voor manier? Hoe hebben de afgelopen bijeenkomsten je begrip van de zaligsprekingen veranderd en / of doen groeien?

Wat is voor de groep als geheel een ontdekking geweest?

SAMENVATTEN

De kern van de vorige bijeenkomsten was de betekenis van elke afzonderlijke zaligspreking te achterhalen. Nu willen we weer terug naar het geheel van de zaligsprekingen. Dat totaal - de opbouw en de structuur, de innerlijke groei - geeft immers een aparte dimensie. Je zou het kunnen vergelijken met de beschrijving van onze levensgang. Het is niet zo dat we ook maar één zaligspreking achter ons kunnen laten of er bovenuit kunnen stijgen of dat we ons slechts met één zaligspreking tegelijk zouden kunnen bezig houden. Ons leven met de zaligsprekingen lijkt op een spiraal, waarin je telkens weer bezig bent met elk van die zaligsprekingen, maar iedere keer een beetje dieper. We willen iets van zo'n levensreis vanuit de Bijbel gaan bekijken.

Jesaja: leven volgens de inhoud van de zaligsprekingen, Jesaja 6:1-8

Welke zaligspreking komt hierin voor?

Hoe kunnen we in deze ervaringen van Jesaja iets zien van de samenhang van de zaligsprekingen?

IN DIT SPOOR VERDER

De zaligsprekingen houden ons een manier van leven voor, zoals Christus die heeft laten zien. Een echt christelijke leefstijl. Een manier om ons daarin te oefenen is er afspraken over te maken en er blijvend aan te werken. Dat kan bijvoorbeeld door als groep af te spreken eens per één tot drie maanden bijeen te komen om onze groei/problemen met elkaar te delen. Punten die ieder bij zichzelf kan nagaan en kan inbrengen in het gesprek zijn:

Open naar God (arm van geest, treurende)

Hoe en waar heb ik God ontmoet? In een dienst, door het lezen van de Bijbel, in het gewone leven, enzovoort?

Gods Koninkrijk zoeken (zachtmoedig en hongeren en dorsten naar gerechtigheid)

Hoe en waar heb ik Gods weg en Zijn prioriteiten gezien?

Wandelen in liefde (barmhartig, rein van hart)

Hoe en waar heb ik het initiatief genomen om iets creatiefs voor God te doen?

Het kwade door het goede overwinnen (vredestichters, vervolgd)

Hoe en waar is het een strijd geweest om vast te houden aan Gods weg, en wat heeft mij staande gehouden?

PRINCIPES VOOR HET LEVEN

Eerste paar: open naar God

De eerste twee zaligsprekingen wijzen naar een fundamenteel openstaan voor God, het leven, en zelfs pijn en lijden als een kenmerk van een gelovige. Openstaan voor God betekent dat je leeft als een schepsel voor de Schepper, in staat de stem van God te horen, Zijn Geest te zien werken in het geheel van het leven, en het leven zelf te kunnen ontvangen en genieten als een geschenk. Het houdt ook de bereidheid in om de pijn en de wanorde in en om ons heen onder ogen te zien. Voor het leven met zo'n openheid moeten we putten uit de bron van Gods Woord, en daarbij bidden om het werk van de Heilige Geest. Hierbij speelt ook de christelijke gemeenschap een belangrijke rol.

Tweede paar: Gods Koninkrijk zoeken

Gehoorzaamheid en persoonlijke verandering vormen het tweede basisprincipe van discipelschap. In een maatschappij die absolute persoonlijke vrijheid en zeggenschap verheerlijkt, roept het Evangelie ons op te leven bij de waarheid dat God Degene is die je in het dienen van Hem pas echte en volkomen vrijheid geeft. Zachtmoedigheid en hongeren naar de gerechtigheid gaan over het je beschikbaar stellen voor God, voor Zijn bedoelingen. Zonder twijfel heeft dit een geweldig effect op leefstijl en keuzes, normen en waarden.

Derde paar: leven uit liefde

Barmhartigheid en reinheid zijn aspecten van rechtvaardigheid en laten een liefdevolle relatie zien met God, onszelf, anderen en de gehele schepping. Het zit in de lijn van wat Jezus zegt in die bekende samenvatting van de wet (Matteüs 22:37-39). Deze hartelijke betrokkenheid bij het hele leven is een uiting van het overvloedige leven dat Jezus leidde en dat Hij ons wil schenken.

Vierde paar: het kwade overwinnen door het goede

Dit is het fundamentele principe waar Jezus' bediening op gebaseerd was. Het komt vooral uit in Zijn gang naar het kruis. Petrus en Paulus (1 Petrus 2:15, 3:15, 4:14; Romeinen 12:21) laten heel duidelijk uitkomen, dat discipelen van Jezus hierin hun Meester hebben te volgen. In Openbaring klinkt telkens als kenmerk van de gelovigen: 'zij die overwinnen'.

ALLEEN UIT GENADE

Wat er ook gebeurt, laten we onszelf en onze pogingen niet al te serieus nemen. Natuurlijk moeten we onze verantwoordelijkheid niet ontlopen, maar we hebben vaak sterk de neiging om te veel gewicht te geven aan onszelf, ons succes en ons falen. We mogen leren in vallen en opstaan. Het is fundamenteel, dat wij leren klein en afhankelijk te zijn van die machtige Vader in de hemel, afhankelijk van het bloed van Christus, dat reinigt van alle zonden, afhankelijk van het inzicht en de leiding van de Heilige Geest. Leven volgens de zaligsprekingen is leven van genade:

- dankbaar voor wat we mochten ontvangen
- vrij om te doen wat we juist achten, zonder dat we gelijk moeten hebben
- zeker dat we kinderen van de Koning mogen zijn, maar zelf geen koning zijn
- blij met het Koninkrijk, dat er nu al is én nog zal komen.

Gebed bij het begin van een bijeenkomst

We beginnen met een lied

Daarna zegt de gespreksleider: *Laten we stil worden en ons bewust zijn van de aanwezigheid van God.*

Na een kort moment van stilte is het mooi om te luisteren naar een goedgekozen lied van een CD. .

Hierna lezen we een tekst uit de Bijbel: bijvoorbeeld Psalm 8:1; 19:1; 46:10a; 103:2; Romeinen 8:32; Jacobus 1:5; Johannes 7:38; 10:10b; 15:5; enz.

Vervolgens zegt de gespreksleider: *Laten wij bidden.* Hierna volgt een vrij gebed of bijvoorbeeld:

Here Jezus, U bent het Licht van de wereld.
Wilt U onze duisternis open breken.
Reinig ons uit genade van onze zonden.
Vervul ons met Uw Heilige Geest,
zodat wij oog krijgen voor de dingen van Uw Koninkrijk.

Wij willen U danken en eren,
want U bent zo groot en zo goed.
Gezegend bent U, Koning van hemel en aarde.
Aan U komt toe de glorie en lof, nu en eeuwig.
Laat ons leven een teken zijn van Uw waarheid
en laten onze lippen nooit ophouden U te loven:
Vader, Zoon en Heilige Geest.

(eventueel antwoord van de hele groep: *Gezegend zij God voor altijd!*)

Amen.

Wij bidden de zaligsprekingen (gebedsleider of allen):

Zalig de armen van geest, want voor hen is Gods Koninkrijk.
Zalig die treuren, want zij zullen vertroost worden.
Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.
Zalig die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.
Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden.
Zalig de reinen van hart, want zij zullen God zien.
Zalig de vredestiters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.
Zalig de vervolgd vanwege de gerechtigheid, want voor hen is Gods Koninkrijk.

Korte stilte

Gebedsleider: *Laten we ons openstellen voor het Woord van God:*

Jezus sprak: Zalig zijn zij die het Woord van God horen en het ook doen.

Almachtige God,
U maakt in Christus alles nieuw:
Verander onze geestelijke armoede
door de rijkdom van Uw genade
en maak in de vernieuwing van ons leven
Uw hemelse glorie bekend;
Door Jezus Christus onze Here,
Amen.

Gebeden voor een groep en persoonlijke gebeden

Gebedsleider: De Here geve ons vrede in deze nacht / op deze dag.
Onze hulp is in de naam van de Here,

Allen: Die de hemel en de aarde geschapen heeft.

Gebedsleider: Zalig de armen van geest,
want voor hen is het Koninkrijk van God.

Allen:
Gebedsleider: Zalig die treuren,
Allen: want zij zullen vertroost worden.

Gebedsleider: Zalig de zachtmoedigen,
Allen: want zij zullen de aarde beërven.

Gebedsleider: Zalig die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid,
Allen: want zij zullen verzadigd worden.

Gebedsleider: Zalig de barmhartigen
Allen: want hun zal barmhartigheid geschieden.

Gebedsleider: Zalig de reinen van hart,
Allen: want zij zullen God zien.

Gebedsleider: Zalig de vreedstichters,
Allen: want zij zullen kinderen van God genoemd worden.

Gebedsleider: Zalig de vervolgdten vanwege de gerechtigheid
Allen: want voor hen is het Koninkrijk van God.

Heilige God,
heilig en machtig,
heilig en onsterfelijk:
wees ons genadig.

Gebedsleider: *Laten we in stilte de waarheid erkennen, dat God vanavond tot ons gesproken heeft. Laten we onszelf verplichten te leven in het licht van die waarheid.*

De gebedsleider leest de zaligspreek(en) die in deze bijeenkomst behandeld is (zijn) verschillende keren langzaam voor, telkens gevolgd door een moment van stilte. De deelnemers worden uitgenodigd om in die stilte hardop of in gedachten te reageren. In een enkele zin of een paar zinnen kan worden verwoord wat men heeft geleerd door het bezig zijn met deze zaligspreek(en).

Een andere mogelijkheid van gebed is:

Gebedsleider: Bewaar ons Here, als we wakker zijn
en bescherm ons als we slapen;
Zodat wij, als we wakker zijn, mogen waken met Christus
en als we slapen, mogen rusten in Hem.

Allen: Here, breng licht in onze duisternis
en bescherm ons in Uw genade
voor alle gevaren van deze nacht;
om de liefde van Uw enige Zoon,
onze Redder, Jezus Christus, Amen.

Of:

Allen: Almachtige God,
die in Christus alles nieuw maakt:
verander de armoede van onze natuur
door de rijkdom van uw genade,
en maak in de vernieuwing van ons leven
Uw hemelse glorie bekend;
door Jezus Christus, onze Here. Amen.

Gebedsleider: Zegen ons o God,
door de zon die boven ons is
de aarde die onder ons is,
Uw weerspiegeling die in ons is
en de rust die voor ons ligt. Amen.

Neem een paar keer per week ruimte om tien tot twintig minuten in stilte bij God te zijn. Het volgende kan je daarbij helpen:

- Je begint met een kort gebed: Here, ik kom in de stilte bij U...
- Richt je gedachten op een woord of bijbeltekst, zoals: Vader, Jezus, Heilige, Trooster, vergeving, De Heer is mijn Herder, enz.
- Je lat heel bewust je handen rusten om stil te zijn voor God.
- Je kunt knielen en je armen (en eventueel je hoofd) laten rusten op een stoel.
- Denk er over na welke zaligspreking je zou willen bidden. Spreek die verschillende keren langzaam uit en neem telkens een moment van stilte:
 - Na de eerste keer dank je God voor de waarheid van de zaligspreking.
 - Na de tweede keer geef je uiting aan de verdriet over de afstand tussen die waarheid en de werkelijkheid van je leven en ten aanzien van het leven van de kerk en de wereld om ons heen.
 - Na de derde keer geef je uiting aan je honger en dorst naar Gods waarheid in die zaligspreking.
 - Aansluitend breng je telkens de gedachten die boven komen bij God. Of je bent gewoon stil voor hem. Je kunt je handen ophouden als een symbool dat je wilt ontvangen wat de Here wil geven.
 - Dank God voor wat Hij duidelijk maakte en bid om de vervulling met de Heilige Geest om Gods waarheid in je leven te laten doorwerken.
- Eindig met het uitspreken van het onze Vader (Matteüs 6:9-13) of de twee grote geboden (Matteüs 22:37-39).

Je kunt iets dergelijks ook doen met een ander gezichtspunt: alles wat je bezig houdt in gebed bij God brengen:

- Bid op deze manier ook voor familie, gezin, vrienden, burens, collega's. Bid voor de kerk waartoe je behoort.
- Bid voor de volken; bid om Gods gerechtigheid, genade en vrede.
- Leg een specifieke situatie aan God voor en bid dan in gedachten of hardop de zaligsprekingen, gericht op die situatie, met het gebed dat Gods Koninkrijk jouw 'zijn' mag bepalen.

Voorbeeld van gebed in de groep

Gebedsleider: Zalig de armen van geest, want voor hen is het Koninkrijk van God.
Stem één: Wij komen tot U als geschapen door U, om te genieten van wat U geeft.
Stem twee: We verheugen ons dat U Uw Koninkrijk opent voor allen die U zoeken.
Allen: Onze Vader in de hemel

Stilte

Gebedsleider: Zalig die treuren, want zij zullen vertroost worden.
Stem één: Wij komen tot U als mensen die de gebrokenheid van Uw wereld kennen.
Stem twee: Wij verheugen ons dat U ons de kracht geeft om te delen in Uw genezend werk.
Allen: Uw naam worde geheiligd, Uw Koninkrijk kome

Stilte

Gebedsleider: Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërvan.
Stem één: Wij komen tot U als mensen, die geroepen zijn Uw wil te zoeken.
Stem twee: Wij verheugen ons dat we op aarde mogen delen in de realisering van Uw hemelse bedoelingen.
Allen: Uw wil worde gedaan, op aarde zoals in de hemel

Stilte

Gebedsleider: Zalig die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.
Stem één: Wij komen tot U om Uw wil te zoeken en te doen.
Stem twee: Wij verheugen ons dat in Uw dienst ons mens zijn tot zijn bestemming komt.
Allen: Geef ons heden ons dagelijks brood

Stilte

Gebedsleider: Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden.
Stem één: Wij komen tot U, dankbaar voor Uw oneindige goedheid voor ons.
Stem twee: Wij verheugen ons, dat wij met U deze goedheid mogen delen zelfs met onze vijanden.
Allen: Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven die ons iets schuldig zijn

Stilte

Gebedsleider: Zalig de reinen van hart, want zij zullen God zien.
 Stem één: Wij komen tot U opdat we het hele leven mogen zien door Uw ogen.
 Stem twee: Wij verheugen ons de schoonheid te zien van wat U geschapen hebt, dwars door alle gebrokenheid heen.
 Allen: Leid ons niet in verzoeking

Stilte

Gebedsleider: Zalig de vredestitchers, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.
 Stem één: Wij komen tot U om te mogen dienen in Uw vredestitende bedoelingen.
 Stem twee: Wij verheugen ons te mogen delen in het christelijke werk om alle dingen tot hun eigenlijke bestemming te brengen.
 Allen: Maar verlos ons van de boze

Stilte

Gebedsleider: Zalig de vervolgden vanwege de gerechtigheid, want voor hen is het Koninkrijk van God.
 Stem één: Wij komen tot U in het besef dat beproeving behoort bij het gaan van Uw weg.
 Stem twee: Wij verheugen ons dat door Uw kracht de liefde zal overwinnen.
 Allen: Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in eeuwigheid.
 Amen.

Andere gebeden

Gebed om te kunnen bidden

Heer Jezus, leer mij bidden.
Leer mij naar U opzien om te ervaren dat U goed bent.
Neem mij geheel in Uw handen.
Ik geef mijzelf aan U.
Ik weet niet hoe te bidden.
Hulpeloos ben ik.
Leid mij op Uw weg.
Amen

Gebed van Franciscus van Assisi

Heer, maak mij tot werktuig van uw vrede.
Laat mij liefde brengen, waar haat is.
Laat mij vergeven, waar onrecht is.
Laat mij verzoenen, waar verdeeldheid is.
Laat mij geloof brengen, waar twijfel is.
Laat mij hoop brengen, waar wanhoop is.
Laat mij uw licht brengen aan wie in duisternis leeft.
Laat mij vreugde brengen, waar droefheid is.

Heer, laat mij niet zoeken getroost te worden,
maar te troosten.
Laat mij niet zoeken begrepen te worden,
maar te begrijpen.
Laat mij niet zoeken bemind te worden,
maar te beminnen.
Want het is toch door te geven, dat men krijgt,
door te verliezen, dat men vindt,
door te vergeven, dat men vergiffenis krijgt,
door te sterven, dat men tot eeuwig leven geboren wordt.
Amen.

Gebed om de vrucht van de Geest (Galaten 5.22)

Here God, wij bidden U:
Laat uw Geest ons leven doorstromen,
laat ons vruchtbare ranken in de wijnstok zijn.

Soms kunnen wij elkaar niet luchten of zien.
Wij bidden U: geef ons liefde.

Soms zitten we in de put en vliegen we tegen de muren op.

Wij bidden U: geef ons blijdschap.

Soms schelden we elkaar de huid vol, maken we ruzie,
verklaren we elkaar de oorlog.

Wij bidden U: geef ons vrede.

Soms zijn we kortaangebonden, drammerig en driftig.

Wij bidden U: geef ons lankmoedigheid.

Soms zijn we nors, niet erg gastvrij en zelfs vijandig.

Wij bidden U: geef ons goedheid.

Soms zijn we schijnheilig. Soms zijn wij ronduit slecht.

Wij bidden U: geef ons goedheid.

Soms komen we niet na wat we beloofden
en laten we elkaar in de steek.

Wij bidden U: geef ons trouw.

Soms zijn we hardleers, hardvochtig en hardnekkig.

Wij bidden U: geef ons zachtmoedigheid.

Soms zijn we grenzeloos onvoorzichtig
en hebben we onszelf niet meer in de hand.

Wij bidden U: geef ons zelfbeheersing.

O God, laat de vrucht van de Geest
overvloedig in ons groeien,

Zodat de mensen kunnen proeven
dat Gij liefde zijt.

Amen.

Actiebijeenkomst

De God van de Bijbel is een God die werkt, vooral voor de armen en voor mensen die in nood zijn. Nergens wordt dit duidelijker dan in het leven van Jezus. De profeten in het Oude Testament spraken al over de komende Messias als over een dienaar. Toen Hij kwam, deed Hij wat Hij beloofde. Vergelijk de volgende twee bijbelgedeelten.

VERBANDEN LEGGEN

Zie, mijn knecht, die Ik ondersteun;
mijn uitverkorene, in wie Ik een welbehagen heb.
Ik heb mijn Geest op hem gelegd: hij zal de volken het recht openbaren.
Hij zal niet schreeuwen noch zijn stem verheffen,
noch die op de straat doen horen.
Het geknakte riet zal hij niet verbreken
en de kwijnende vlaspit zal hij niet uitdoven.
Naar waarheid zal hij het recht openbaren.
Hij zal niet kwijnen en niet geknakt worden,
tot hij op aarde het recht zal hebben gebracht;
en op zijn wetsonderricht zullen de kustlanden wachten.
(Jesaja 42:1-4)

En Jezus ging alle steden en dorpen langs en leerde in hun synagogen en verkondigde het evangelie van het Koninkrijk en genas alle ziekte en alle kwaal. Toen Hij de scharen zag, werd Hij met ontferming over hen bewogen, daar zij voortgejaagd en afgemat waren, als schapen die geen herder hebben. Toen zeide Hij tot zijn discipelen: De oogst is wel groot, maar arbeiders zijn er weinig. Bidt daarom de Heer van de oogst, dat Hij arbeiders uitzende in zijn oogst.
(Matteüs 9:35-38)

Denk eens na over het verband:

- Tussen de twee gedeelten: op welke manier vervulde Jezus de profetie uit het Oude Testament?
- Tussen de twee gedeelten en discipelschap vandaag: hoe belangrijk zou volgens jou het dienen van anderen voor een christen moeten zijn?

VERDER GAAN

Bestudeer nu voor jezelf, of bij een andere gelegenheid als groep, de volgende bijbelgedeelten:

Exodus 2:11-15; Jesaja 65:17-25; Matteüs 25:31-46; Jacobus 1 :19-27 (of 2:13).

Als je naar deze gedeelten kijkt, maak dan ten eerste (op een vel papier) een lijst van de volgende punten:

Wie zorgt hier?

Voor wie zorgt hij of zij?

Hoe zorgt hij of zij?

Wat zorgt ervoor dat hij of zij voor iemand gaat zorgen?

Daarna probeer je een lijn te trekken naar ons leven. Wat vertelt dit gedeelte (deze gedeelten) uit de Bijbel ons over de aard van christelijke dienstbaarheid?

VERHALEN VERTELLEN

Als er tijd voor is, is het goed elkaar een paar verhalen te vertellen die we misschien van anderen hebben gehoord of zelf hebben meegemaakt, over christelijke dienstbaarheid die in een bepaalde situatie tot zegen was.

HOE KUNNEN WE DIENEN?

Bij de volgende oefening is het de bedoeling dat we op zoek gaan naar een praktische actie die we als groep kunnen ondernemen. Onder Mogelijkheden staan wat mogelijke ideeën.

- Kun je daar iets aan toevoegen of een bepaald idee concreter maken?
- Maak een lijstje van zaken die je aan het hart gaan op één van deze terreinen – en vertel dan aan de rest van de groep wat er op je lijstje staat. Denk erom, vertellen waarom je je zorgen maakt, verplicht je niet er iets aan te doen! Dat is een afzonderlijke beslissing die later mag komen.
- Bekijk of er iets is wat jullie nader willen onderzoeken. Wie gaat dat doen, en hoe? Wanneer moet er verslag gedaan worden?

MOGELIJKHEDEN

Dagelijks leven

- Help elkaar deze punten na te leven thuis en op het werk.

Kerkelijk leven

- Is er een taak die we samen kunnen doen in of via de plaatselijke kerk?

Werk in de samenleving (wijk, dorp, stad)

- Waar zijn mensen al bezig noden aan te pakken om ons heen? Kunnen we helpen?
- Waar zijn noden die op dit moment nog niet aangepakt worden?

Sociale gerechtigheid

- Zijn er zaken als dakloosheid, drugs, armoede, milieuvervuiling, die ons aan het hart gaan? Welke zijn dat?

Wereldwijde zorg

- Heeft iemand van ons zorg voor of iets te maken met dingen als de schuldenlast van de Derde Wereld, honger, kinderprostitutie, milieuvervuiling, etc.? Zo ja, waarmee?

Wereldzending

- Wat is onze band met andere christenen wereldwijd?
- Hoe kunnen we die band uitbouwen en praktisch maken?

Hoe kunnen we dit in verband brengen met bestaande interesses?

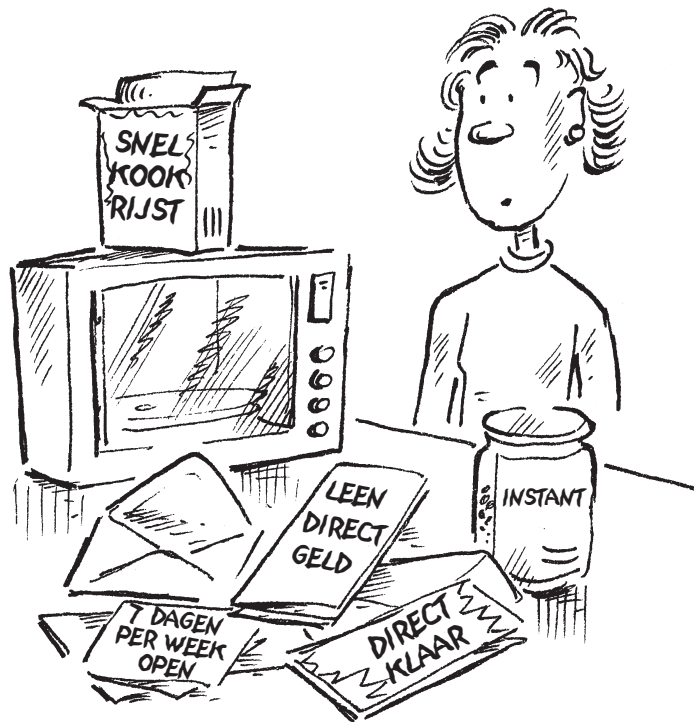
WAT ZIJN DE VOLGENDE STAPPEN DIE WE KUNNEN NEMEN?

Het is goed mogelijk dat jullie niet meteen iets eruit kunnen pikken om samen als groep te doen. Er kan tijd voor nodig zijn, en misschien moeten jullie er vaker met elkaar op terugkomen, voordat het juiste bovenkomt. Werk daar naar toe, leg het in je gebed aan God voor, heb geduld met elkaar, vertrouw erop dat God jullie iets zal laten zien dat je samen kunt doen.

Sabbat - 1

Waar gaat het om?

'De schepping bestaat alleen omdat God er behagen in heeft.'
(Jean-Jacques Suurmond)

OPENINGSGEBED EN WELKOM

STUDIETIJD

Lees Genesis 1:1 – 2:3. Denk na over waar het om gaat:

- De gezonde ritmes van het leven: dag en nacht, zomer en winter, activiteit en rust
 - Wij zijn 'de vruchten van de seizoenen' kwijtgeraakt. We kunnen "alles" nu op ieder ogenblik krijgen.
 - De zondag als rustdag is (deels) verloren gegaan: je neemt / krijgt rust wanneer en waar je wilt. Of je neemt nooit rust...
 - Een theezakje levert meteen thee op de gewenste sterkte. Wachten om de thee te laten trekken is niet meer nodig. Soep hoeven we niet meer te koken, maar we kunnen het 'uit een zakje' halen
- Wat zijn we kwijtgeraakt door de versplintering van de tijd?
Wat kunnen we doen om het weer in ons leven in te bouwen?

- Het geschenk van het huidige moment
 - Een groot deel van ons leven draait om het plannen maken voor morgen, opschieten, reizen naar...
 - Sabbat gaat om stilhouden en genieten.
 - De schepping is er om God te eren. Het genieten van de schepping hoort daarbij. De schepping hoeft niet 'nuttig' te zijn! Wij moeten uitgaan van de waarde van de dingen in zichzelf, het simpele bestaan is al 'nuttig'. Het laat zien Wie de Schepper is. Hij noemt zichzelf 'IK BEN DIE IK BEN' (Exodus 3:14).
- Genieten van het leven
 - 'God houdt van het leven – Hij heeft het uitgevonden!'
 - Voor ons is het moeilijk om 'gewoon' te genieten van het leven. Vaak kunnen wij alleen maar genieten van wat we niet hebben – het modernste, grootste, nieuwste ding dat ik nu weer ga kopen.
 - 'Wij bezitten de bergen niet,' zeiden de indianen tegen de blanken, 'we genieten van ze.' Sabbat is afgeleid van het Hebreeuwse woord voor 'ophouden'. We gaan rusten om de werken van God te bewonderen!

Waar gaat het bij sabbat nog meer om? Maak een lijst.

ACTIVITEIT

Onze westerse cultuur is gebaseerd op de protestantse arbeidsethiek, die is ontwikkeld ten tijde van de Reformatie (16e eeuw). In Genesis 1 zien we dat het doel van de mensheid is 'heerschappij' te hebben over de hele schepping. Dat wil zeggen dat mensen op een verantwoordelijke manier met de schepping moeten omgaan en haar mogen gebruiken. Sinds de zondeval (Genesis 3) is dit ontaard in 'overheersing'. We kunnen tegenwoordig atomen splitsen, schapen klonen, en de regenwouden omhakken.

Sabbat wijst naar een andere manier om het leven te bekijken - het leven als een geschenk. Dat geschenk mogen we vieren en er blij mee zijn, zonder misbruik te maken van de schepping.

Wij denken bij sabbat meestal aan de rustdag alleen. We vergeten vaak het sabbat- en jubeljaar (o.a. Leviticus 25:1-22). Waarschijnlijk wordt er daarom in de Bijbel ook gesproken over het onderhouden van de sabbatten – meervoud - (bijv. Leviticus 19:3). Het gaat om een houding die weet van ophouden, rusten, stilstaan, genieten en God eren. Hieronder staat een lijst van kenmerken van twee verschillende manieren om het leven te bekijken.

moderne cultuur	sabbat
vergaren	genieten
haasten	rusten
werken	spelen
...	...
...	...
...	...

Bekijk samen welke woorden nog meer in deze rijtjes passen. Wat zouden jullie, in het licht van jullie gesprek, noemen als 'sabbatsgedrag'?

VOLGENDE STAPPEN

Spreek af deze week een 'sabbatsboekje' bij te houden. Je kunt allerlei dingen opschrijven, maar daar het is ook mogelijk in gedachten een lijstje te maken van momenten of situaties waarin je dit 'sabbatsgedrag' ervaart of nieuwe punten ontdekt. Op de volgende bijeenkomst wisselen we onze lijstjes uit. Gebruik deze oefening om de waardering van de sabbat in je eigen leven te verdiepen. Te vaak worden deze kostbare momenten van rust en spel als vanzelfsprekend aangenomen of helemaal uit het leven weggedrukt.

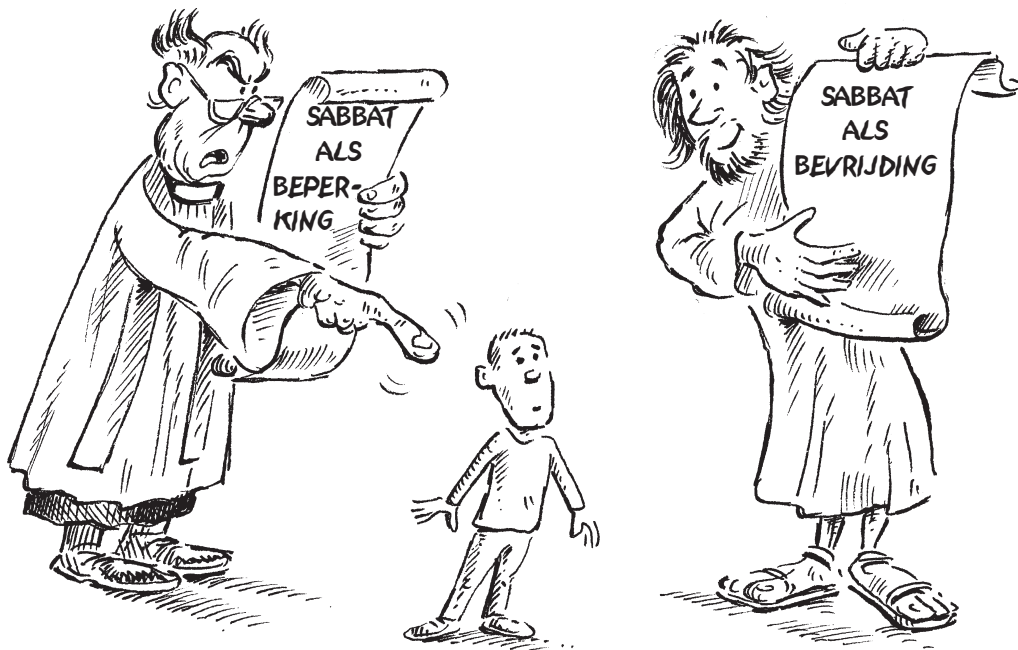

AFSLUITENDE MEDITATIE

Sabbat – 2

Sabbat beleven

*‘God heeft de wereld bedoeld als een spel.’
(Jean-Jacques Suurmond)*

OPENINGSGEBED EN WELKOM

HOE GING DE ACTIE?

Wissel jullie ervaringen uit met sabbatsgedrag die jullie hebben opgeschreven in je ‘sabbatsboekje’.

STUDIETIJD

Lees de volgende twee bijbelgedeelten:

Gedenk de sabbatdag, dat gij die heiligt; zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbat van de HERE, uw God; dan zult gij geen werk doen, gij noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch de vreemdeling die in uw steden woont. Want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte op de zevende dag; daarom zegende de HERE de sabbatdag en heiligde die. (Exodus 20:8-11)

En het geschiedde, dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging en zijn discipelen begonnen onder het gaan aren te plukken. En de Farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet mag?

En Hij zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen wat David gedaan heeft, toen de nood drong en hij en die met hem waren, honger kregen? Hoe hij onder het hogepriesterschap van Abjatar het huis Gods binnengegaan is en de toonbroden gegeten heeft, waarvan niemand mag eten dan de priesters, en hij ze ook aan degenen, die met hem waren, gegeven heeft?

En Hij zeide tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Alzo is de Zoon des mensen heer ook over de sabbat.

(*Marcus 2:23-28*)

Commentaar

Oude Testament: In een bepaalde zin is de sabbat het enige gebod waarvan gezegd wordt dat God het 'gehoorzaamt'. God rustte op de zevende dag, zegt Genesis 1. Niet dat Hij de andere geboden overtreedt, maar dit gebod is van toepassing op zowel de Schepper als op het schepsel. Het is gemeenschappelijk. Het gaat zelfs zover dat het geldt voor God, mensen, dieren, en ook voor het land zelf.

De reden om de sabbat te vieren heeft dus te maken met de schepping – zó heeft God de wereld gemaakt. In een andere tekst (Deuteronomium 5:12-15) heeft de reden te maken met de exodus – God verlost Israël van de slavernij, zodat ze hun slaven op de sabbat moesten vrijlaten. Dus de schepping, de verlossing, en sociale gerechtigheid worden allemaal aangevoerd als redenen om de sabbat te houden.

Nieuwe Testament: Hoe vrolijk en ongedwongen gaat Jezus met de sabbat om! Ergens anders pleit Hij voor genezen, goed doen, en 'noodzakelijke dienstverlening' op de sabbat. In dit gedeelte spreekt Hij over de sabbat als een mooi geschenk om van te genieten, niet als een wet om anderen mee om de oren te slaan. Jezus viert de sabbat en geniet ervan. Juist zo wordt de ware betekenis naar voren gehaald. Deze 'speelse' gedachte bracht een grote schok teweeg.

EEN PAAR GEDACHTEN OM VERDER OVER NA TE DENKEN

- Sabbat heeft te maken met geschenk en genade. Je kunt de sabbat niet volbrengen, je kunt haar alleen ontvangen. Deze dag herinnert ons eraan dat we hier zijn door genade, niet door onze eigen inspanningen of verdienste. De sabbat wil ons richten op de Schepper en Zijn goedheid. Dit geldt nog sterker voor het christelijke begrip van sabbat als eerste dag van de week. We 'verdienen' de rust van een 'weekend' niet in Gods economie. Maar 'het is alles gedaan door genade'; dus het eerste wat er gebeurt (op de eerste dag van de week: vieren van de opstanding van Christus!) is dat we geroepen worden om te vieren, te genieten van en te ontvangen. Alles krijgen we door Gods goedheid – in schepping en door verlossing. Genade is de basis van het nieuwe leven in Christus.
- Sabbat heeft te maken met spel (geen spelletje!). Vooral gaat het om het evenwicht

tussen werk en rust, orde en vrijheid, Woord en Geest. Dit is een van de dingen die we van kinderen kunnen leren. Wij doen (terecht) ons best om te zorgen dat onze kinderen 'volwassen worden' en 'zich gedragen naar hun leeftijd'. Maar God roept ons volwassenen op om te worden als kinderen, om zo te kunnen genieten van vandaag, om te kunnen spelen. Let op: spelen betekent vorm en vrijheid. 'Vader-en-moedertje' spelen heeft duidelijke regels – ieder kent zijn plaats. Maar de ene dag verloopt het spel heel anders dan de andere dag. De aanbidding, en het hele leven, kent deze gezonde wisselwerking van vorm en vrijheid. Te gemakkelijk is het in de kerk alleen maar werken geblazen, alleen maar vorm, alleen maar orde: we zijn vaak de vrijheid kwijtgeraakt, het spel, en het vermogen te genieten van God, het leven, elkaar, de schepping en het huidige ogenblik.

ACTIVITEIT

Kijk nog eens naar jullie lijstjes van de vorige bijeenkomst: Waar gaat het om? en: Sabbatsgedrag. Kunnen jullie nu iets toevoegen, verbeteren, of herzien? Voeg vooral dingen toe die aan het begin van deze bijeenkomst uit de uitwisseling naar voren zijn gekomen, en wat jullie geleerd hebben door een 'sabbatsboekje' bij te houden.

VOLGENDE STAPPEN

Bedenk samen hoe je een of meer van deze dingen in je leven een plaats zou kunnen geven tussen nu en de volgende bijeenkomst. Je kunt als groep iets kiezen (bijvoorbeeld 'gewoon de tijd nemen om te stoppen en te genieten van mensen / wandeling in het bos / vrije tijd'), of kies ieder één ding waarop je je wilt concentreren. Voor veel mensen zal het goed zijn simpelweg verder te bouwen op een ervaring die ze al hebben herkend door gedurende de afgelopen week een soort sabbatsboekje bij te houden. Maar probeer concreet te maken hoe je dit sabbatsgedrag een plaats wilt geven in je eigen gedrag en levensstijl.

AFSLUITENDE MEDITATIE

Sabbat - 3

Sabbat uitdelen

'De mens is niet de kroon op de schepping; dat is de sabbat, en daarop is de hele schepping gericht.'

(Jean-Jacques Suurmond)

OPENINGSGEBED EN WELKOM

HOE GING DE ACTIE?

Bespreek met elkaar hoe het jullie deze week vergaan is met het inbouwen van sabbatsgedrag in je leven. Was er een verandering merkbaar in het leven van alledag?

STUDIETIJD

Lees één van de volgende bijbelgedeelten:

(De wijsheid treedt hier op als een persoon. Zij zegt:)

'Toen Hij de hemel bereidde, was ik daar;
toen Hij een kring trok op het oppervlak van de oceaan,
toen Hij de wolken daarboven bevestigde ...
toen was ik een troetelkind bij Hem,
ik was een en al verrukking dag aan dag,
te allen tijde mij verheugend voor zijn aangezicht,
mij verheugend in de wereld van zijn aardrijk,
en mijn vreugde was met de mensenkinderen.'
(Spreuken 8:27-31)

Op dat ogenblik kwamen de discipelen bij Jezus en vroegen: Wie is wel de grootste in het Koninkrijk der hemelen?

En Hij riep een kind tot Zich, plaatste dat in hun midden, en zei: Voorwaar, Ik zeg u, wanneer gij u niet bekeert en wordt als de kinderen, zult gij het Koninkrijk der hemelen voorzeker niet binnengaan. Wie nu zichzelf gering zal achten als dit kind, die is de grootste in het Koninkrijk der hemelen.

(Matteüs 18:1-4)

Commentaar

Oude Testament: Wijsheid is de weg tot de volheid van het leven. De kerk zag in deze tekening van de wijsheid als ‘persoon’ een tekening van Jezus Christus! Het volgen van de weg van de wijsheid komt tot uitdrukking in ‘de vreze des Heren’ (als schep-selen toegewijd aan de Schepper leven). De wijsheid geeft toegang tot Gods creativiteit; daarbij hoort vernieuwing, vreugde, verwondering, verrukking en spel.

Nieuwe Testament: Kinderen laten ons zien hoe je het Koninkrijk kunt binnengaan en erin leven. Daarbij hoort hun vermogen wijsheid na te doen, door te spelen, door te leven bij het moment. Kinderen kunnen stilstaan bij iets en zich verwonderen.

Je kunt ook lezen:

Daarom zeg Ik u: Weest niet bezorgd over uw leven, wat gij zult eten of drinken, of over uw lichaam, waarmee gij het zult kleden. Is het leven niet meer dan het voedsel en het lichaam meer dan de kleding? Ziet naar de vogelen des hemels: zij zaaien niet en maaien niet en brengen niet bijeen in schuren, en toch voedt uw hemelse Vader die; gaat gij ze niet verre te boven? Wie van u kan door bezorgd te zijn één el aan zijn lengte toevoegen?

En wat zijt gij bezorgd over kleding? Let op de leliën des velds, hoe zij groeien: zij arbeiden niet en spinnen niet; en Ik zeg u, dat zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid niet bekleed was als een van deze. Indien nu God het gras des velds, dat er heden is en morgen in de oven geworpen wordt, zó bekleedt, zal Hij u niet veel meer kleden, kleingelovigen? Maakt u dan niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of waarmee zullen wij ons kleden? Want naar al deze dingen gaat het zoeken der heidenen uit. Want uw hemelse Vader weet, dat gij dit alles behoeft. Maar zoekt eerst Zijn Koninkrijk en Zijn gerechtigheid en dit alles zal u bovendien geschonken worden. Maakt u dan niet bezorgd tegen de dag van morgen, want de dag van morgen zal zijn eigen zorgen hebben; elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.

(Matteüs 6:25-34)

Commentaar

We kunnen de bedoeling van dit gedeelte gemakkelijk verkeerd begrijpen. Dan zouden we kunnen denken dat Jezus hier zegt dat we wazig en zweverig moeten zijn en ons niet moeten bezighouden met de harde wereld. Maar dat zegt Hij niet. Jezus zegt dat we onszelf aan God mogen toevertrouwen als de basis van waaruit we werken. Dan kunnen we ontdekken wat het betekent dat we ‘werken om te leven, in plaats

van leven om te werken'. God weet wat we nodig hebben, Hij zorgt voor ons. Wat we moeten vermijden is de paniekerige gejaagdheid en hebzucht van iemand die gelooft dat het leven helemaal van hemzelf afhangt. Het leven te zien als een geschenk dat je ontvangt, is beter dan het te zien als een probleem dat opgelost moet worden.

EEN PAAR GEDACHTEN OM VERDER TE OVERWEGEN

- Spel gaat om de wisselwerking tussen vorm en vrijheid. Wijsheid in de Bijbel is een combinatie van Woord en Geest: 'geleefde waarheid', woord en daad.
 - Het begint in de schepping met de Geest die vorm geeft aan het woord dat gesproken is door God.
 - Het wordt gezien wanneer God mens wordt, als de Geest over Maria komt om Gods woord ter wereld te brengen.
 - In de doop van Jezus kunnen we het woord van de Vader en de actie van de Geest allebei zien.
 - In de muziek is improvisatie alleen mogelijk omdat er ook duidelijke regels zijn, die de improvisatie tot haar recht laten komen. Zo is dat ook bij het christelijke discipelschap!
 - De sabbat beleven en geven betekent dus vorm geven aan vrijheid in het geheel van het leven.
- Sabbat maakt het plaatje af. Er is bijna iets revolutionairs aan de sabbat: het gaat om het vieren van wat er is.
 - Het gaat om ontvangen, niet om maken en doen. Het stelt iedereen in staat, en vooral de arme mensen, om feest te vieren.
 - Het benadrukt vorm en vrijheid. Het is altijd creatief. Het zoekt altijd nieuwe uitdrukkingsvormen. Het geeft de onderdrukten iets om vrolijk te zijn.
 - Het herstelt de balans tussen werk en vrije tijd. Wie we zijn wordt niet meer alleen bepaald door wat we doen: we worden gekoesterd omdat we bestaan. We kunnen door "spelen" even goed zin en waarde vinden als door werken. Dit kan werklozen en arbeidsongeschikten een nieuwe notie geven van waarde en roeping.
- Sabbat wordt ons voorgeleefd door de wereldwijde kerk in de verdrukking.

ACTIVITEIT

Dit is best lastig. Kijk naar de voorbeelden die hieronder worden gegeven in Volgende stappen. We hebben daar allemaal wel eens iets van ervaren. De meesten van ons hebben bijvoorbeeld wel eens een feestje voor iemand gegeven, of iemand heeft een feestje voor ons georganiseerd; al is het misschien lang geleden toen we nog kind waren. Bedenk hoe het voelde om sabbat te geven en te ontvangen. Deel dit met elkaar. Die eigen ervaring is belangrijk als je nadenkt over mogelijke vormen waarin je geroepen wordt met anderen sabbat te delen.

VOLGENDE STAPPEN

Hoe kunnen we sabbat delen met de mensen met wie we leven en werken?

Hoe zou hun reactie kunnen zijn en hoe gaan we daarmee om?

Welke stappen kunnen we nemen om sabbat met anderen te delen? Bespreek als groep gedetailleerd wat jullie als groep of ieder afzonderlijk gaan doen om te handelen naar wat je in dit onderdeel hebt geleerd. Enkele ideeën:

- babysitten voor iemand zodat hij / zij wat vrije tijd krijgt
- consumpties verzorgen voor een team van mensen dat hard werkt aan een project
- een afscheidsfeestje voor iemand organiseren
- iemand verrassen op zijn / haar verjaardag met iets wat bij hem / haar past
- op zondag iemand die eenzaam is uitnodigen voor de maaltijd
- een cake bakken voor nieuwkomers in de kerk, in de straat of op het werk.

AFSLUITENDE MEDITATIE

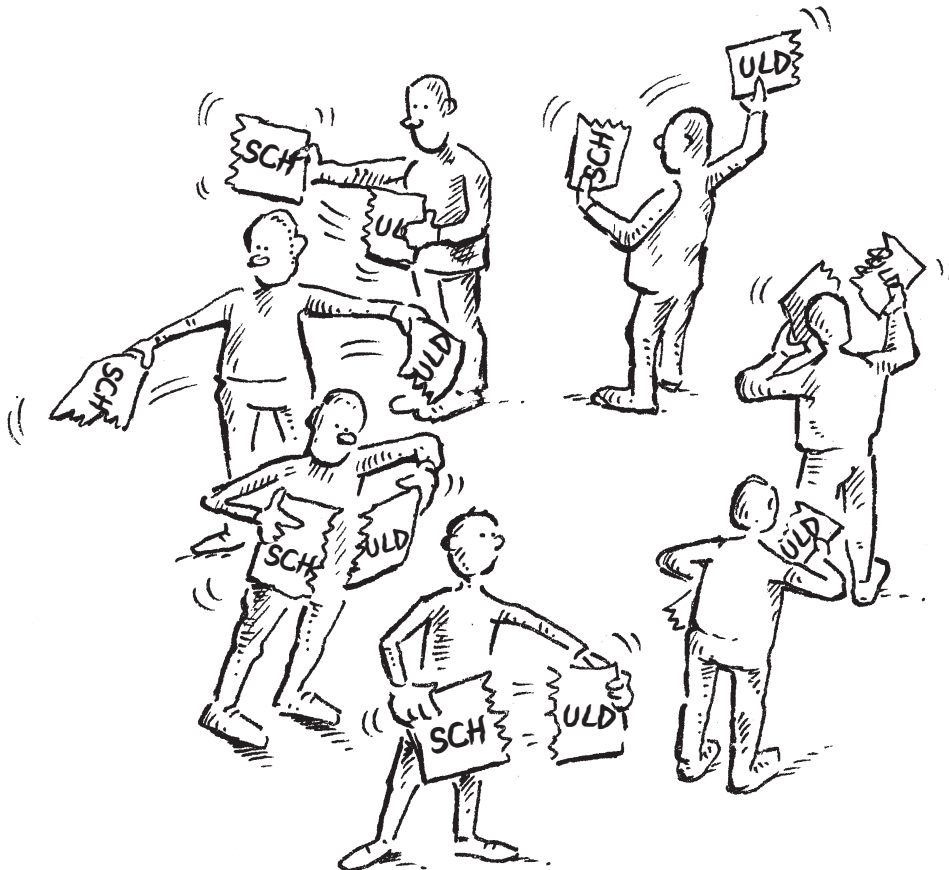

Jubeljaar - 1

Waar gaat het om?

'Het jubeljaar gaat om gemeenschap – het is een erkenning dat de Israëlieten verantwoordelijk voor elkaar waren.'

(Ingrid Hanson (ed.), The Debt Cutters Handbook, p. 38)

Het jubeljaar is een sleutelgedachte in het Oude Testament: het gaat over een eerlijke verdeling in de samenleving, gerechtigheid, gemeenschap. Het is afkomstig uit het boek Leviticus (25:8-7), waar we lezen dat in het vijftigste jaar de velden braak moeten blijven liggen, slaven moeten worden vrijgelaten, en mensen moeten terugkeren naar hun familie en naar hun eigen land. Het jubeljaar is een viering van rechtvaardig leven onder de regering van God. Het wordt jubeljaar genoemd omdat de komst ervan werd aangekondigd door het geluid van een bazuin, een yobel in het Hebreeuws.

Al deed het volk van Israël er in de praktijk waarschijnlijk niet zoveel mee, de uitgangspunten ervan zijn doorgedrongen tot het bewustzijn van het volk. Het heeft beslist invloed gehad op wat Jezus leerde over het Koninkrijk. Deze principes, die je terug kunt vinden in allerlei bijbelgedeelten, zullen we op deze bijeenkomst onderzoeken om zelf een duidelijk beeld te krijgen van jubelen. We gebruiken deze term omdat er geen goed Nederlands woord is voor dit begrip.

STUDIEMATERIAAL – OUDTESTAMENTISCHE WORTELS

Overdenk de volgende bijbelgedeelten en zoek uit wat je ziet als de kern van jubelen. Maak samen een lijst van de verschillende aspecten van jubelen.

Jubelen – de principes

Na verloop van zeven jaar zult gij een kwijschelding doen plaats hebben. En dit is de wijze van kwijschelding: iedere schuldeiser zal hetgeen hij aan zijn naaste leende, kwijschelden; hij zal zijn naaste en zijn broeder niet tot betaling dwingen, omdat men een kwijschelding voor de HERE heeft afgekondigd. Een buitenlander moogt gij tot betaling dwingen, maar hetgeen gij van uw broeder te goed hebt, zult gij hem kwijschelden. Er zal echter geen arme onder u zijn, want de HERE zal u gewis zegenen in het land, dat de HERE, uw God, u als erfdeel in bezit zal geven, indien gij maar aandachtig luistert naar de HERE, uw God, door heel dit gebod, dat ik u heden opleg, naarstig te onderhouden. Wanneer de HERE, uw God, u zegent, zoals Hij u beloofd heeft, dan zult gij aan vele volken lenen, maar zelf zult gij niet ter leen ontvangen; gij zult over vele volken heersen, maar over u zullen zij niet heersen. Wanneer er onder u een arme mocht zijn, een van uw broeders, in een van uw woonplaatsen, in het land, dat de HERE, uw God, u geven zal, dan zult gij uw hart niet verstokken noch uw hand gesloten houden voor uw arme broeder, maar gij zult uw hand wijd voor hem openen en hem met mildheid lenen, voldoende voor wat hem ontbreekt.

(Deuteronomium 15:1-8)

Jubelen – de praktijk

Er ontstond nu een groot geroep van het volk met hun vrouwen tegen hun Joodse volksgenoten. Er waren er, die zeiden: Onze zonen en onze dochters zijn talrijk, en wij willen koren hebben om te eten en te leven. Ook waren er, die zeiden: Onze velden, onze wijngaarden en onze huizen hebben wij moeten verpanden om in de honger koren te hebben. Dan waren er, die zeiden: Wij hebben geld voor de belasting van de koning geleend op onze velden en wijngaarden.

En ik (= Nehemia, de leider van Israël) werd zeer toornig, toen ik hun geroep en deze feiten gehoord had: nadat ik alles goed had overwogen, verweet ik de edelen en de leiders: Gij neemt woeker, ieder van zijn volksgenoot (...) Wat gij doet, is niet goed. Zult gij niet wandelen in de vreze voor onze God om de hoon van de heidenen, onze vijanden, te ontgaan? Ook ik, mijn broeders en mijn dienaren hebben hun geld en koren te leen gegeven; wij willen deze schuld kwijschelden. Geeft hun vandaag nog hun velden, hun wijngaarden, hun olijfbomen en hun huizen terug, en de rente van het geld, ook het koren, de most

en de olie, die zij hun te leen gegeven hebt.

En zij zeiden: Wij zullen ze teruggeven en van hen niets vorderen, wij zullen zó doen als zij zegt.

En de gehele gemeente zeide: Amen, en zij loofden de HERE. Het gehele volk deed volgens deze afspraak.

(*Nehemia 5:1-13*)

Noot: 'Woeker' betekent rente op een lening. Dit was verboden in de oudtestamentische wetten. Daarbij moeten we bedenken dat inflatie nog onbekend was en dat er destijds eigenlijk alleen voor arme mensen in hun persoonlijke omstandigheden (dus niet om handel te drijven en te investeren!) een reden was om te lenen: rente berekenen was profiteren van de armen in plaats van hen te helpen!

'Jubelen' – de belofte

De Geest des Heren HEREN is op mij, omdat de HERE mij gezalfd heeft; Hij heeft mij gezonden om een blijde boodschap te brengen aan ootmoedigen, om te verbinden gebrokenen van hart, om voor gevangenen vrijlating uit te roepen en voor gebondenen opening der gevangenis; om uit te roepen een jaar van het welbehagen des HEREN en een dag der wrake van onze God; om alle treurenden te troosten, om over de treurenden van Sion te beschikken, dat men hun geve hoofdsieraad in plaats van as, vreugdeolie in plaats van rouw, een lofgewaad in plaats van een kwijnende geest. En men zal hen noemen: Terebinten der gerechtigheid, een planting des HEREN, tot zijn verheerlijking. Zij zullen de overoude puinhopen herbouwen, het verwoeste uit vroeger tijd doen herrijzen en de steden vernieuwen, die in puin liggen, die verwoest hebben gelegen van geslacht op geslacht.

(*Jesaja 61:1-4*)

OVERDENK MET ELKAAR

- Waar gaat het om bij jubelen?
Wat zien we als het centrale punt, idee, belang?
- Wie heeft voordeel van jubelen, en op welke manier?
Maak een lijstje van iedereen die voordeel heeft van jubelen, en op welke manier.
- Wat vertelt jubelen ons over God, en hoe kunnen wij laten zien wie Hij is door onze manier van leven?
Maak een lijstje van je antwoorden.
- Maakt jubel al deel van uit onze manier van leven en cultuur? Zo ja, waar dan, en zo nee, waarom niet?
Laten we niet bang zijn de goede dingen te vertellen die we doen of anderen zien doen.
- Wat houdt ons dan tegen?

Wees eerlijk en oprecht.

- En wat zouden we kunnen doen om ermee te beginnen?
Wees bereid te veranderen, door minstens één stap te nemen....

OM LATER OVER NA TE DENKEN

Deuteronomium 15:1-8

Hier liggen de wortels van veel dingen die we vanzelfsprekend vinden in de christelijke traditie:

- Gods zorg voor armen en mensen die het minder goed getroffen hebben.
- Medelijden als een reden om sociaal te zijn. Christelijke sociale daden vinden hier hun wortels. De christelijke moraal gaat niet alleen over persoonlijk gedrag, maar over het organiseren van de maatschappij op een manier die God bevalt.
- De afschaffing van de slavernij is een gevolg op lange termijn van deze manier van denken.
- Zorg voor het milieu wordt ook in dit gedeelte gevonden. Jubelen is er niet alleen voor mensen, maar ook voor het vee en de velden.

Nehemia 5:1-13

Hier wordt een hele samenleving geconfronteerd met een zichtbaar onrecht in hun midden. Te gemakkelijk wassen we onze handen in onschuld. We beweren dat we er niets aan kunnen doen. Maar die bewering zet ons klem, want God komt op voor de machtelozen en biedt hulp. Dat is nu precies waar het bij jubelen om draait. Dus jubelen vertelt ons dat als we ons machteloos voelen, we ons biddend en vertrouwend tot God moeten keren, en tegelijk eenvoudig moeten doen wat we kunnen.

‘Het is beter een kaars aan te steken dan het duister te vervloeken.’ Deze mensen staken niet alleen een kaars aan; ze veranderden hun levensstijl – wat hun persoonlijk behoorlijk wat kostte. Dat kunnen wij ook.

Jesaja 61:1-4

Ondanks het instorten van de hoop voor de kinderen van Israël in het beloofde land, en de pijnlijke ervaring van verbanning, krijgen ze weer hoop door de belofte van wat nog komt.

Kijk eens hoe allesomvattend het is, met bijzondere zorg voor de armen en mensen die het minder getroffen hebben. Kijk ook eens naar de manier waarop het geheel van de maatschappij, en de hele schepping, net als een horloge onderling in elkaar grijpt.

Hier wordt verteld hoe alle dingen samenwerken in volmaakte harmonie (shalom) tot de glorie van God en het welzijn van allen.

Jubeljaar - 2

Ontvangen!

Deze bijeenkomst gaat over hoe we zelf 'jubel' hebben ervaren en ontvangen.

STUDIETIJD

'Jubelen' en opdracht

En Jezus keerde in de kracht des Geestes terug naar Galilea. En de roep over Hem ging uit door de gehele streek. En Hij leerde in hun synagogen en werd door allen geprezen. En hij kwam te Nazaret, waar Hij opgevoed was, en Hij ging volgens zijn gewoonte op de sabbatdag naar de synagoge en stond op om voor te lezen. En Hem werd het boek van de profeet Jesaja ter hand gesteld en toen Hij het boek geopend had, vond Hij de plaats, waar geschreven is:

'De Geest des Heren is op Mij,
daarom, dat Hij Mij gezalfd heeft,
om aan armen het evangelie te brengen.
Hij heeft Mij gezonden om aan gevangenen loslating te verkondigen
en aan blinden het gezicht,
om verbrokenen heen te zenden in vrijheid,
om te verkondigen het aangename jaar des Heren'.

Daarna sloot Hij het boek, gaf het aan de dienaar terug en ging zitten. En de ogen van allen in de synagoge waren op Hem gericht. En Hij begon tot hen te zeggen: Heden is dit schriftwoord voor uw oren vervuld.

(Lucas 4:14-21)

‘Jubelen’ en gulheid

Te dien tijde hief Jezus aan en zeide: Ik dank U, Vader, Heer des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, doch aan kinderkens geopenbaard. Ja, Vader, want zo is het een welbehagen geweest voor U.

Alle dingen zijn Mij overgegeven door mijn Vader en niemand kent de Zoon dan de Vader, en niemand kent de Vader dan de Zoon en wie de Zoon het wil openbaren.

Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven; neemt mijn juk op u en leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen; want mijn juk is zacht en mijn last is licht.

(Matteüs 11:25-30)

‘Jubelen’ en vergeving

Toen kwam Petrus bij Hem en zeide: Here, hoeveel maal zal mijn broeder tegen mij zondigen en moet ik hem vergeven? Tot zevenmaal toe? Jezus zeide tot hem: Ik zeg u, niet tot zevenmaal toe, maar tot zeventig maal zevenmaal. Daarom is het Koninkrijk der hemelen te vergelijken met een koning, die afrekening wilde houden met zijn slaven. Toen hij begon te rekenen, werd een voor hem geleid, die tienduizend talenten schuldig was. Omdat hij niet bij machte was te betalen, beval zijn heer hem te verkopen, met zijn vrouw en kinderen en al wat hij bezat, opdat er betaald kon worden. De slaaf wierp zich neder als smekeling en zeide: Heb geduld met mij en ik zal u alles betalen. De heer van die slaaf kreeg medelijden met hem en hij liet hem vrij en schold hem de schuld kwijt. Toen die slaaf wegging, trof hij een zijner medeslaven aan, die hem honderd schellingen schuldig was, en hij greep hem bij de keel en zeide: Betaal wat gij schuldig zijt. De medeslaaf nu wierp zich voor hem neder en bad hem dringend, zeggende: Heb geduld met mij en ik zal u betalen. Doch hij wilde niet, maar ging heen en zette hem gevangen, totdat hij het verschuldigde zou betaald hebben. Toen nu zijn medeslaven zagen, wat er gebeurd was, werden zij zeer verdrietig en gingen hun heer al wat er gebeurd was, mededelen. Toen ontbood zijn heer hem en zeide tot hem: Slechte slaaf, al die schuld heb ik u kwijtgescholden, daar gij het mij dringend hadt gevraagd. Hadt ook gij geen medelijden moeten hebben met uw medeslaaf, zoals ook ik medelijden had met u? En zijn meester werd toornig en gaf hem in handen van de folteraars, totdat hij hem al het verschuldigde zou betaald hebben. Alzo zal ook mijn hemelse Vader u doen, indien gij niet, een ieder zijn broeder, van harte vergeeft.

(Matteüs 18:21-35)

OVERDENK MET ELKAAR

In dit gedeelte of in deze gedeelten:

- Waar gaat het om bij ‘jubelen’, en hoe kun je zien dat er ‘jubel’ is?

Maak samen een lijst, en kijk of er een algemeen thema of een rode draad te zien is.

- Kun je andere mensen bedenken die deze tekenen van 'jubel' ervaren hebben? Dit zou bijvoorbeeld in de Bijbel kunnen zijn, of in de kerkgeschiedenis, of in andere delen van wereld, of onder mensen die je kent.
- Waar heb je in je eigen leven iets van deze 'jubel' ervaren? Vertel uit je eigen ervaring hoe je God hebt gezien op de terreinen die jullie zojuist als tekenen van 'jubelen' hebben benoemd.

VOLGENDE STAPPEN

Hoe kunnen we meer mensen helpen om 'jubel' te ervaren in hun leven in de komende dagen? Overweeg een aantal verschillende ideeën voordat je een keuze maakt.

OM LATER OVER NA TE DENKEN

Lucas 4:14-21

Deze passage wordt ook wel het Nazaret-programma genoemd. Hier vertelt Jezus aan het begin van Zijn openbare optreden op aarde hoe Hij Zijn werk ziet ontwikkelen. 'Jubelen' staat precies midden in dit verhaal. Zijn werk van genezing en duiveluitdrijving past daarbij, maar ook Zijn onderwijs. Dat onderwijs had veel meer te maken met 'lasten verlichten' dan met 'lasten opleggen' aan mensen – zie Matteüs 23:1-4.

Ook Jezus' lijden mogen we binnen dit programma zien. Hij maakte gevangenen vrij door Zijn sterven en opstanding – zie Kolossenzen 2:13-15.

Matteüs 11:25-30

Hoe gemakkelijk loop je jezelf voorbij in christelijk discipelschap, vaak met de beste bedoelingen. Hier herinnert Jezus ons eraan dat alle waarheid, alle goedheid, en alle begrip van Gods wegen als geschenk van God Zelf komen. Paulus zegt hetzelfde in Efeziërs 2:8-10. Alles wat wij nu (gedeeltelijk) begrijpen van het christelijk geloof is gekomen 'door openbaring'. Kijk eens hoe dit gebeurt op de weg naar Emmaüs (Lucas 24:27, 32, 45).

Hij herinnert ons er ook aan, dat als we luisteren naar Gods stem in plaats van naar de verwachtingen van mensen om ons heen, het leven 'gemakkelijker' wordt, minder 'een last'. Het is het proberen waard!

Matteüs 18:21-35

Zowel in het Onze Vader als hier, waar Jezus over vergeving vertelt, gebruikt Hij het beeld van schulden en kwijtschelding van schulden. Dit is een mooie manier om naar vergeving te kijken. Als mensen 'sorry' zeggen, voelen we ons een beetje ongemakkelijk en zeggen we te gemakkelijk dingen als 'O, maakt niet uit', 'Laat maar zitten', of 'Het geeft niks', terwijl het wél wat gaf. Laten wij eerlijk zijn en toegeven dat het ons diep geraakt heeft. Wees tegelijk royaal in het vergeven! Denken in termen

van 'schulden hebben' herinnert ons eraan dat er echt kwaad is gedaan en dat 'men ons iets schuldig is'. Het herinnert ons eraan dat we anderen hun schulden mogen kwijtschelden – echte schulden – als we willen ontdekken dat God ons ónze schulden kwijtscheldt.

Jubeljaar 3

Geven!

In deze bijeenkomst gaat het erover hoe we een 'jubelend' leven kunnen leiden. Laten we 'jubel-mensen' zijn, zodat onze daden getuigen van ons geloof.

STUDIETIJD

Opdracht tot 'jubelen'

Wanneer dan de Zoon des mensen komt in zijn heerlijkheid en al de engelen met Hem, dan zal Hij plaats nemen op de troon zijner heerlijkheid. En al de volken zullen vóór Hem verzameld worden, en Hij zal ze van elkander scheiden, zoals de herder de schapen scheidt van de bokken, en Hij zal de schapen zetten aan zijn rechterhand en de bokken aan zijn linkerhand.

Dan zal de Koning tot hen, die aan zijn rechterhand zijn, zeggen: Komt, gij gezegenden mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, dat u bereid is van de grondlegging der wereld af. Want Ik heb honger geleden en gij hebt Mij te eten gegeven. Ik heb dorst geleden en gij hebt Mij te drinken gegeven, Ik ben een vreemdeling geweest en gij hebt Mij gehuisvest, naakt en gij hebt Mij gekleed, ziek en gij hebt Mij bezocht; Ik ben in de gevangenis geweest en gij zijt tot Mij gekomen.

Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden, zeggende: Here, wanneer hebben wij U hongerig gezien en hebben wij U gevoed, of dorstig en hebben wij U te drinken gegeven? Wanneer hebben wij U als vreemdeling gezien en hebben wij U gehuisvest, of naakt, en hebben wij U gekleed? Wanneer hebben wij U ziek of in de gevangenis gezien en zijn wij tot U gekomen?

En de Koning zal hun antwoorden en zeggen: Voorwaar, Ik zeg u, in zoverre gij dit aan één van deze mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan.
(Matteüs 25:31-40)

Een 'jubelende' levensstijl

De liefde zij ongeveinsd. Weest afkerig van het kwade, gehecht aan het goede. Weest in broederliefde elkander genegen, in eerbetoon elkander ten voorbeeld, in ijver onverdroten, vurig van geest, dient de Here. Weest blijde in de hoop, geduldig in de verdrukking, volhardend in het gebed, bijdragend in de noden der heiligen, legt u toe op de gastvrijheid. Zegent wie u vervolgen, zegent en vervloekt niet. Weest blijde met de blijden, weent met de wenenden. Weest onderling eensgezind, niet zinnende op hoge dingen, maar voegt u in het eenvoudige. Weest niet eigenwijs.

Vergeldt niemand kwaad met kwaad; hebt het goede voor met alle mensen. Houdt zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, vrede met alle mensen. Wreekt uzelf niet, geliefden, maar laat plaats voor de toorn, want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Here. Maar, indien uw vijand honger heeft, geef hem te eten; indien hij dorst heeft, geef hem te drinken, want zo zult gij vurige kolen op zijn hoofd hopen.

Laat u niet overwinnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede.
(Romeinen 12:9-21)

Een 'jubel'-gemeenschap

Mijn broeders, houdt uw geloof in onze Here der heerlijkheid, Jezus Christus, vrij van aanzien des persoons. Want stel, er kwam in uw vergadering een man binnen met een gouden ring aan zijn vinger en in prachtige kleding, en er kwam ook een arme binnen in schamele kleding, en gij zoudt opzien tegen de man met de prachtige kleding en zeggen: neem gij hier deze goede plaats, maar tot de arme zoudt gij zeggen: ga gij daar staan, of ga beneden bij mijn voetbank zitten, zoudt gij dan geen onderscheid maken onder elkander en optreden als rechters, die zich door verkeerde overwegingen laten leiden?
(Jacobus 2:1-4)

OVERDENK MET ELKAAR

- Maak een lijstje van de dingen die in deze gedeelten worden aangewezen als 'jubel'-dadens.

Wat zou in onze tijd zo'n daad kunnen zijn?

- Waar komen we tegenwoordig mensen tegen die dorst hebben, honger hebben, of naakt zijn of in de gevangenis zitten? En wat is daar, als we eerlijk zijn, onze reactie op?

Denk eraan dat geen enkel antwoord fout is (angst of afkeer zijn heel begrijpelijk). We kunnen misschien niet zoveel doen aan onze eerste reactie, maar we kunnen er wel iets mee doen. Wat we ermee doen, bepaalt of we Christus volgen of niet.

- Waar ontmoeten we tegenwoordig vijanden?

Je kunt bijvoorbeeld iemand die tegen je is of je het leven zuur maakt een vijand noemen.

- Waarom maakt het uiterlijk van mensen zo'n verschil in de manier waarop we ze behandelen?

Kun je mensen noemen die zich slecht kleden, werkloos zijn, een of andere handicap hebben, laag opgeleid zijn en toch iets laten zien van Gods karakter of van Zijn beeld in ons mensen? Wissel ervaringen uit over 'heiligen in vermomming' die je kent, hebt ontmoet, of van wie je hebt gehoord.

- Wat zouden we moeten doen om duidelijker een 'jubel'-gemeenschap te worden?

Pas alles toe wat je tot nu toe hebt ontdekt op de manier waarop jullie groep met elkaar omgaat en samenwerkt. En wat heeft onze studie ons te zeggen over bijvoorbeeld discriminatie? Wat zouden we als groep of als kerk kunnen doen om onze eenheid met mensen uit andere culturen uit te dragen?

OM LATER OVER NA TE DENKEN

Matteüs 25:31-40

Te gemakkelijk wordt de zorg voor de meest hulpbehoevende geromantiseerd, bijvoorbeeld door uitdrukkingen als 'Christus zien in het gezicht van de armen'. Eén van de opvallendste dingen in dit bijbelgedeelte is dat wie anderen dienen zich niet kunnen herinneren dat ze Jezus ontmoet hebben. Zelfs niet als ze er op de oordeelsdag aan herinnerd worden. Ze dienden de armen niet omdat ze 'Jezus zagen', maar omdat ze de armen 'zagen', en omdat ze het voorbeeld van Christus wilden volgen.

Laten wij opbiechten wat onze reactie is op menselijk lijden. We kunnen gemakkelijk overweldigd raken omdat we lijden aan 'verzadiging met informatie', wanneer we het lijden over de hele wereld zien.

Het is het beste te bekijken waar wij geroepen worden om te helpen, en gewoon te bidden voor hen die andere noden aanpakken dan wij kunnen.

Romeinen 12:9-21

Dit is een duidelijke toepassing van de lessen van Jezus door de apostel Paulus. Kijk eens hoe hij ons leven 'in liefde' tekent als bijna gelijk aan 'in Christus zijn'. Zie hoe de nadruk wordt gelegd op het liefhebben van onze vijanden, en 'zich niet te wreken' maar 'het kwade overwinnen door het goede'.

Let er ook op dat hoewel dit simpelweg een zaak van 'persoonlijke moraal' lijkt, Paulus onmiddellijk doorgaat met behandelen hoe de christen met zijn politieke verantwoordelijkheden moet omgaan – en hij doet dit door aan te geven dat we politiek kwaad moeten overwinnen door het goede.

Jacobus 2:1-4

De christen wordt opgeroepen vrij te zijn van 'aanzien des persoons'. Toch vertegenwoordigen veel kerken een vrij beperkte sociale groep. Het is een deel van onze roeping om blind te worden voor iemands sociale achtergrond wanneer we hem of haar verwelkomen, al is dat gemakkelijker gezegd dan gedaan. Daarnaast kan een groep gelovigen die grotendeels afkomstig is uit één sociaal verband actief wegen proberen te vinden om mensen uit een andere klasse of een andere cultuur te ontmoeten om met elkaar samen te werken. Hierbij kan het nuttig zijn te beseffen dat we ten opzichte van de wereldgemeenschap allemaal 'etnische minderheden' zijn.

Shalom 1

Waar gaat het om?

OPENINGSGEBED EN WELKOM

We geven elkaar een hand als teken van vrede.

GEBED

We mogen één zijn in U, Here Jezus.
Uem behoren wij toe, door het geloof.
In U hebben we de belofte van de Geest van de vrede.
De vrede van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest zij altijd met ons.
Amen.

BIJBELSTUDIE EN GESPREK

Kijk naar dit vers uit de Bijbel:

Vrede laat Ik u,
mijn vrede geef Ik u;
niet zoals de wereld die geeft, geef Ik hem u.
(Johannes 14:27)

Wat bedoelt Jezus met 'een vrede die de wereld niet kan geven?' Deze woorden zijn Jezus' erfenis voor Zijn vrienden: bijna het laatste dat Hij tegen hen gezegd heeft voordat Hij werd gearresteerd en ter dood gebracht.

Wij denken vaak aan vrede als de afwezigheid van een conflict. Wat denk je dat Jezus bedoelt met 'vrede'?

UITGANGSPUNT: SHALOM

Achter alles wat het Nieuwe Testament leert over de vrede van Christus, ligt de oudtestamentische opvatting van shalom.

Dit Hebreeuwse woord komt veel voor in het Oude Testament. Het wordt meestal in het Nederlands vertaald met 'vrede'. Maar het woord 'vrede' zegt eigenlijk niet genoeg. Shalom betekent meer dan dat.

Shalom is gave van God. Het is de vervulling van alle beloften van het Evangelie. Jezus zegt dat Hij komt om leven en overvloed te brengen (Johannes 10:10) en een vrede die de wereld niet kan geven (Johannes 14:27).

Shalom betekent harmonie. Het gaat om compleetheid en heelheid; een eensgezindheid tussen onszelf en God; onszelf en de mensen om ons heen; onszelf en de schepping waarvan we deel uitmaken. Zo mogen onze levens als de melodie in een muziekstuk 'klinken' in harmonie met de wil van God die Hij ons in Christus heeft laten zien. 'En de vrede van Christus, tot welke gij immers in één lichaam geroepen zijt, regere in uw harten', zegt Paulus (Col. 3:15).

Shalom betekent gezondheid. Het gaat niet alleen om de afwezigheid van ziekte, maar om een compleet lichamelijk, geestelijk en sociaal welzijn.

'Verlossing' gaat in de Bijbel om de hele persoon en het hele universum. De eerste brief aan de Tessalonicenzen eindigt met deze woorden: 'En Hij, de God des vredes, heilige u geheel en al, en geheel uw geest, ziel en lichaam moge bij de komst van onze Here Jezus Christus blijken in allen dele onberispelijk bewaard te zijn' (1 Tess. 5:23).

UITWISSELING: HARMONIE ERVAREN

Op welke plaatsen in ons leven hebben we vrede ervaren, als de diepe en rijke harmonie van shalom? Waar en wanneer hebben we vrede gekend:

- met God
- in onszelf
- met onze partner
- in ons gezin
- met goede vrienden
- in de plaatselijke samenleving (stad of dorp)
- op het werk
- met mensen die we niet goed kennen
- met de natuur
- als gemeenschap
- in de kerk?

Wissel deze ervaringen uit in groepjes van twee, drie, of vier personen.

ACTIVITEIT

Ontwerp een logo of maak een tekening van de vrede die het woord 'shalom' beschrijft.

GESPREK

Laat de tekeningen aan elkaar zien. Wat vinden we nu van het woord 'vrede'?

VOLGENDE STAPPEN

Bedenk wat christelijke vrede nu voor jou persoonlijk betekent. Maak de volgende zin af: 'Christelijke vrede is...'

AFSLUITENDE MEDITATIE

Gij zijt uw land goedgunstig geweest, o HERE,
in het lot van Jakob hebt Gij een keer gebracht;
Gij hebt de ongerechtigheid van uw volk vergeven,
al hun zonden bedekt.

U hebt uzelf afgewend van uw brandende toorn.
Herstel ons, o God van ons heil,
doe teniet uw afkeer van ons!

Zult Gij voor altoos tegen ons toornen,
uw toorn uitstrekken van geslacht tot geslacht?
Zult Gij ons niet doen herleven,
opdat uw volk zich in U verheuge?

O HERE, toon ons uw goedertierenheid,
en schenk ons uw heil!
Ik wil horen wat God, de HERE, spreekt;
want Hij zal van vrede spreken tot zijn volk
en tot zijn gunstgenoten;
maar laten zij niet terugkeren tot dwaasheid.

Waarlijk, zijn heil is nabij hen die Hem vrezen,
zodat heerlijkheid in ons land woont.
Goedertierenheid en trouw ontmoeten elkander,
gerechtigheid en vrede kussen elkaar,
trouw spruit voort uit de aarde,

en gerechtigheid ziet neder van de hemel.

Ook zal de HERE het goede geven,
en ons land zal zijn gewas voortbrengen;
gerechtigheid zal voor Hem uitgaan
en zijn schreden richten op de weg.
(*Psalm 85*)

Deze psalm beschrijft het verlangen naar shalom.

Na een poosje stilte gaan we de kring rond. Ieder kan hardop zijn of haar zin over 'christelijke vrede' voorlezen. Je hoeft er niets bij te zeggen of uit te leggen; zeg gewoon hardop wat je ontdekt hebt over het geschenk van de vrede van Christus aan deze wereld.

We bidden samen het gebed om vrede:

O God,
leid ons van de dood naar het leven
van de leugen naar Uw waarheid.
Leid ons van de wanhoop naar verwachting,
van angst naar vertrouwen.
Leid ons van de haat naar Uw liefde
van geweld naar vrede.
Laat Uw vrede onze harten vervullen, onze wereld, heel Uw schepping.
Amen.

Shalom 2

Leven uit shalom

OPENINGSGEBED EN WELKOM

We geven elkaar een hand als teken van vrede.

BIJBELSTUDIE, UITGANGSPUNT EN DISCUSSIE

Kijk naar dit enkele vers uit de Bijbel:

Zo laten wij dan najagen hetgeen de vrede en de onderlinge opbouwning bevordert.
(Romeinen 14:19)

De achtergrond van dit bijbelgedeelte is een discussie over welke soorten voedsel wel of niet door christenen gegeten mogen worden. Paulus pleit ervoor dat we elkaar ruimte geven in dit soort zaken, '... want het Koninkrijk Gods bestaat niet in eten en drinken, maar in rechtvaardigheid, vrede en blijdschap, door de heilige Geest' (Rom. 14:17).

Jezus zegt:

Begrijpt gij niet, dat al wat van buiten in de mens komt, hem niet onrein kan maken, omdat het niet in zijn hart komt, maar in de buik, en er te zijner plaatse uitgaat? ... Hetgeen uit de mens naar buiten komt, dat maakt de mens onrein. Want van binnenuit, uit het hart der mensen, komen de kwade overleggingen...
(Marcus 7:18-21)

Stel jezelf de volgende vragen. Houd daarbij in gedachten wat op de vorige bijeenkomst is ontdekt over de betekenis van vrede als shalom:

- Welke wegen van vrede moeten we zoeken?
- Hoe kunnen we elkaar steunen in de wegen van vrede?
- Wissel eerst in tweetallen van gedachten, later als groep.

ACTIVITEIT: POSITIEVE STAPPEN TOT EEN LEVEN IN VREDE

We kunnen de vrede van Christus alleen beleven als we actief zoeken naar harmonie op al de levensterreinen die we op de vorige bijeenkomst hebben benoemd:

- met God
- binnen onszelf
- met onze partner
- met ons gezin
- met goede vrienden
- in de plaatselijke samenleving (dorp, stad)
- op het werk
- met mensen die we niet goed kennen
- met de natuur
- als gemeenschap / groep
- in de kerk

Wat zijn de praktische dingen die we kunnen doen om te komen tot een leven in vrede? Schrijf ze op de vellen papier, één voor elk van deze gebieden.

Als deze oefening voltooid is, moet je elf 'spinnenwebben' hebben, waarop stappen staan die we kunnen nemen naar een leven in vrede.

GESPREK

- Waar zetten we in ons leven al stappen naar vrede?
- Op welke gebieden in ons leven is er geen vrede? Waar ervaren we wrijving? Welke stappen zouden we kunnen zetten om daarmee om te gaan?

VOLGENDE STAPPEN

Bespreek in tweetallen één idee hoe we meer vrede kunnen bereiken op één terrein van het leven. Praat met elkaar over één nieuwe stap die je zou kunnen nemen.

AFSLUITENDE MEDITATIE

Ik werd vroeg in de ochtend wakker door de oproep tot het ochtendgebed. Plotseling sprong ik schreeuwend en scheldend overeind en veegde de mieren van mijn lijf. Zoals altijd in deze tijd van het jaar drongen honderden en honderden mieren de cellen binnen waarin we opgesloten zaten. Zoals de reus Gulliver vertrapte, sloeg en verpletterde ik ze, razend van woede en met het koude zweet op mijn lichaam. Geen moment dacht ik aan hen als levende wezens met een eigen bestaan. Maar na een paar dagen kreeg ik genoeg van mijn woede. Het putte me uit. De mieren waren onvermoeibaar. Ik begon uit te zoeken waar ze de cel binnenkwamen. Ik stopte kleine kieren en spleten dicht met stukjes natte tissue of gebroken lucifers, maar ze vonden steeds weer een nieuwe manier om binnen te komen. Terwijl ik toekeek hoe ze door al die verschillende plekken de cel binnenstroomden, begon ik er zelfs een beetje plezier in te krijgen. Ik keek hoe ze werkten. Ik zag hoe ze een broodkruimel opspoorden die vier of vijf keer zo groot was als zichzelf. Ze sleepten, trokken, en duwden dat stukje brood door de volle breedte van mijn kleine cel, beklommen een verticale muur, en kropen langs richeltjes tot ze een uitgang hadden gevonden, en de buit mee konden nemen.

Omdat ze me zo boeiden werden de mieren vrienden voor me. Ik was dankbaar voor hun vastberadenheid, voor hun kracht, voor hun veerkracht. In plaats van tegen ze tekeer te gaan zat ik op hun terugkeer te wachten. Ik keek toe hoe ze samen werkten. Als ik er 's nachts per ongeluk eentje had geplet kwamen de anderen hun gewonde maat halen. Ze droegen hem over afstanden die voor deze piepkleine wezentjes wel kilometers moesten lijken. Ze kropen tegen de verticale muur op en zochten een ontsnappingsgaatje waardoorheen ze het verminkte insect konden meenemen, zodat hij onder zijn eigen soort kon zijn. Dit voorval werd een symbool voor me in deze ruimte met de drie geketende wezens. We mogen de gewonden en verminkten niet in de steek laten om onze eigen veiligheid en gezondheid veilig te stellen. We moeten ze tot ons nemen, omdat ze een deel van onszelf zijn.

(Uit: Brian Keenan, An Evil Cradling, pp. 287-88)

Deze passage beschrijft harmonie. Een omvorming van geweld naar vreugde. Hier kun je zien hoe iemand stappen kan nemen tot een leven in harmonie, zelfs onder de ergste omstandigheden.

Bid voor de stap die je zelf hoopt te nemen tot een meer harmonieus leven.

Bid samen het gebed om vrede:

O God,
leid ons van de dood naar het leven
van de leugen naar Uw waarheid.
Leid ons van de wanhoop naar verwachting,
van angst naar vertrouwen.
Leid ons van de haat naar Uw liefde
van geweld naar vrede.
Laat Uw vrede onze harten vervullen, onze wereld, heel Uw schepping.
Amen.

Shalom 3

Shalom geven

OPENINGSGEBED EN WELKOM

We geven elkaar een hand als teken van vrede.

BIJBELSTUDIE EN GESPREK

Kijk eens naar dit vers uit de Bijbel:

Meent niet, dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.
(Matteüs 10:34)

Dit is geen gemakkelijke uitspraak. Wat zou Jezus ons willen zeggen?

Deze uitspraak is onderdeel van wat Jezus leert over zelfverloochening. Jezus zegt dat als wij ons kruis op ons nemen en Hem volgen, we onvermijdelijk conflicten krijgen met de wereld om ons heen – met onze familie en vrienden, op het werk en in al onze relaties. De vrede die de wereld geeft dekt onenigheid toe: het gaat om een makkelijk leventje; om de onwillige aanvaarding van een patstelling. Het is de loopgravenoorlog van een leven dat we alleen voor onszelf leven. Zelden gaat het om het zoeken naar shalom – de volmaakte harmonie en heelheid van het Evangelie dat Jezus verkondigt. Jezus verstoort die gemakkelijke vrede, die pijn, conflicten en verdriet niet onder ogen wil zien.

De waarden van het Koninkrijk tarten deze wapenstilstand van de wereld. Daarom zal het leven uit en geven van christelijke vrede ons soms in problemen brengen. We moeten ons hierdoor niet laten afschrikken, of met minder genoegen nemen. 'Zij trachten de wond van mijn volk op het lichtst te genezen door te zeggen: Vrede, vrede, terwijl er geen vrede is', zegt de profeet Jeremia (Jer. 6:14). Ons doel is volmaakte eendracht met God en het zoeken van Zijn koninkrijk. Christelijke vrede is niet de stilte na het afvuren van de wapens, maar de pijnlijke aanvaarding van de vreugde van verzoenende liefde. Daarbij mogen wij vertrouwen op de leiding en de kracht van Zijn Geest!

Dit is echt een moeilijke zaak. Het gaat om zoveel meer dan om alleen maar het 'aardig zijn'. Daarmee wordt de vrede van Christus vaak verward. Oprechtheid, die verzoening en gerechtigheid zoekt, zal alle terreinen van ons leven beïnvloeden.

Eén vorm van onoprechtheid die de liefde kapot maakt, is onze aardigheid. Dat is kenmerkend voor ons samenleven in onze huwelijken en in onze kerken. In onze aardigheid denken we dat het helpt als we onze echte gedachten nooit uitspreken, en als we zwijgen over onze gevoelens als we het ergens niet mee eens zijn. Als we een

meningsverschil hebben, moeten we de confrontatie op een rechtstreekse manier aangaan, en niet op een achterbakse manier die meestal resulteert in wederzijdse bitterheid.

(Uit: Roberta Bondi, *To Pray en to Love*, p. 107.

Praat in kleine groepjes over de volgende vragen:

- Hebben we wel eens een conflict gekregen als we vrede zochten?
- Hoe kunnen we 'vrede geven', zelfs als dit onenigheid betekent?

Maak op twee grote vellen papier lijsten van verschillende ervaringen en uitdagingen.

ACTIVITEIT: VREDE GEVEN

15 MINUTEN

Schrijf in kleine groepjes van twee of drie een gebed over deze ervaringen, en de uitdaging om de vrede van Christus in de wereld te brengen.

UITGANGSPUNT: DE VREDESKUS

10 MINUTEN

We zijn al deze bijeenkomsten begonnen met het uitwisselen van een begroeting die te maken heeft met shalom (vrede). In sommige streken doet men dit ook bij de Avondmaalsviering. Daarmee wil men uitdrukking geven aan de vrede die men ontvangt om uit te delen. Al wordt dat helaas lang niet altijd zo intens beleefd.

Veel van de brieven van Paulus eindigen met de oproep aan de christelijke gemeenschap om elkaar te groeten 'met een heilige kus' (2 Korintiërs 13:12; zie ook Romeinen 16:16; 1 Korintiërs 16:20; 1 Tessalonicenzen 5:26). Mensen gaven elkaar in de eerste tijd van de kerk waarschijnlijk de vredeskus tijdens het Avondmaal. Het is een duidelijk teken van onderlinge harmonie, waardoor de christelijke gemeenschap gekenmerkt moet worden. Het hoogtepunt van die harmonie wordt bereikt in het delen van brood en wijn.

De intimiteit van de gemeenschap der heiligen is gebaseerd op het werk van Christus aan het kruis. Als we daar door het geloof deel aan krijgen, worden we geestelijk familie van elkaar als kinderen van één Vader. De doop laat dat ook zien. Het gaat om het wonder van de herstelde relatie met God, door de reiniging die Hij wil geven op grond van het offer van Christus. Dan komt er echte harmonie, met God, met elkaar, en met de hele schepping. Dan ontvangen we Gods vrede.

Als we de groet van de vrede uitwisselen, vernieuwen we als het ware dit verbond met elkaar:

- We erkennen onze afhankelijkheid van elkaar.
- We erkennen de noodzaak ons te verzoenen met elkaar en bovenal met God.

- We groeten de persoon van Christus in elkaar.
- We wijden ons opnieuw aan het zoeken van het Koninkrijk van vrede, al brengt ons dat conflicten.

Als we elkaar de vrede geven, beloven we de vrede van Christus in de wereld te brengen.

VOLGENDE STAPPEN

20 MINUTEN

Voor Jezus betekende het brengen van vrede in de wereld onbegrip, verraad, bespotteling, lijden, en dood. Vrede geven kost veel. Paulus zegt dat God wilde dat alle volheid in Christus gevonden werd, en dat door Christus alle dingen met Hem verzoend werden, 'hetzij wat op de aarde, hetzij wat in de hemelen is' (Col. 1:19-20).

- Wat is het offer dat we moeten brengen om een getuige van vrede te zijn? Onderzoek dit eerst in tweetallen en dan als hele groep.
- Wat zijn de offers die de plaatselijke kerk moet brengen?
- Hoe kunnen we een positieve uitdaging vormen voor de lege vrede van de wereld?
- Hoe kan ons leven en het functioneren van onze kerk een levend voorbeeld zijn van de bijbelse shalom?

AFSLUITENDE MEDITATIE

15 MINUTEN

In de Andes, tussen Argentinië en Chili, staat een enorm beeld van Christus die een kruis vasthoudt. Het verhaal van dat beeld is interessant. Eens stonden Argentinië en Chili op het punt oorlog te voeren met elkaar. Ze hadden ruzie over een stuk land waarvan elk beweerde dat het van hem was. Dus de beide landen maakten zich klaar voor de oorlog. Toen, op Paaszondag, begonnen bisschoppen in Argentinië en Chili op vrede aan te dringen. Ze gingen hun hele land door en riepen op tot vrede in de naam van Christus. De volken wilden geen oorlog, en uiteindelijk brachten ze hun regeringen met elkaar in gesprek over vrede, in plaats van oorlog. De kanonnen werden niet gebruikt om te vechten, maar werden omgesmolten tot een groot bronzen beeld van Christus. Het staat nu op de bergen tussen de twee landen. Erop geschreven staan de woorden: 'Eerder zullen deze bergen omvallen en tot stof vergaan, dan dat de volken van Chili en Argentinië hun plechtige verbond zullen vergeten, dat ze sloten aan de voeten van Christus.'

(M. Nassan in: Anthony P. Castle (comp.), *Quotes en Anecdotes*)

Elke groep leest hardop het gebed voor dat ze geschreven hebben. Bid ook voor ons verlangen een ambassadeur van vrede te worden, en voor het getuigenis van de plaatselijke kerk.

Bid samen het gebed om vrede

GEBED

O God,
leid ons van de dood naar het leven
van de leugen naar Uw waarheid.
Leid ons van de wanhoop naar verwachting,
van angst naar vertrouwen.
Leid ons van de haat naar Uw liefde
van geweld naar vrede.
Laat Uw vrede onze harten vervullen, onze wereld, heel Uw schepping.
Amen.